Nr 1 2022

Exo

Om och kring Helsingborg

Öresund
- Hur mår sundet?

Valår 2022
- LSS: Vad tycker partierna?

Brandkårens historia
- Från då till nu

Familjen Helsingborg
- Samarbete mellan stora och små

En tidsskrift av DV Media, Vård- och Omsorgsförvaltningen, Helsingborgs Stad

Take-off - Eddie Olofsson

From here to eternity - Christopher Clarkson

Omslag - Christoffer Herrstedt

Alla idéer till artiklar kommer från deltagarna; vid frukostbordet, funderingar, samtal, någon har sett något program m m. Handledarna hjälper till med genomförandet av det redaktionella arbetet och som bollplank.

Redaktion:

Sociala medier: Bosse Popovic

Foto, grafik: Eddie Olofsson

Grafik: Erik Gustafsson

Grafik: Christian Ulf

Foto, grafik: Christoffer Herrstedt

Redaktör:: Carl Ingelsson

Skribent, inläsning: Fredrik Bernhoff

Skribent: Chris Bergström

Skribent: Rebecca Sundgren

Skribent: Michael Jensen

Skribent, grafik: Pernilla Gormélius

Foto: Christopher Clarkson

Skribent: Mikael Nilsson

Jag var omkring 20 år gammal när jag jobbade någon månad på Parkförvaltningen. Under frukosten så lade arbetsledaren ut texten om något ämne som han hade en bestämd åsikt om. Jag kommer ihåg att jag blev förvånad eftersom det var rätt så välformulerat och trovärdigt, och jag hade inte uppfattat arbetsledaren som speciellt engagerad eller insatt i samhällsdebatten, men jag kände ju honom inte heller.

Carl Ingelsson

Lyssna på artikeln här

När jag senare under dagen tittade i HD såg jag en artikel i just det ämne vi pratat om, och när jag tittade närmre så såg jag att arbetsledaren ordagrant hade citerat från artikeln. Så det som jag trodde var ett personligt och genomtänkt resonemang från arbetsledaren visade sig alltså vara HD:s vinkel i en fråga (som givetvis inte behöver ha varit fel, men ledaren handlar inte om det). Nu kan ju givetvis arbetsledarens åsikt full-ständigt sammanfalla med HD:s, men nu hade han precis lagt tidningen ifrån sig och i detalj delat tidningens vinkling i frågan utan att reflektera över om det fanns någon annan ståndpunkt.

Denna händelse har etsat sig in i mitt medvetande, hur lätt människor kan ta ställning och tycka saker utan att ha reflekterat över huvud taget. Det är skrämmande, och detta minne har återkommit till mig de senare åren med tanke på fake news, fejkade konton, nättroll, lobbyism, agendor, medierapportering där olika bolag kan ha så väsensskild rapportering att man undrar ifall de existerar på samma jordklot. Och saker behöver inte vara rätt för det trumpetas ut, eller för att många tycker likadant. Det är svårt att höra sanningens viskning i det högljudda mediebruset. Men den finns.

I dessa tider är det viktigare än någonsin att skaffa sig en mer heltäckande bild, tänka (käll)kritiskt, titta på olika sidor av saken innan man bildar sig en uppfattning man verkligen kan stå för och agera utifrån. Detta är vårt ansvar, för våra barns skull om inget annat. För det är många som har anspråk på sanningen.

Sid 4..... Öresund

Sid 10..... Bilden

Sid 12..... Familjen Helsingborg

Sid 16..... Mixat

Sid 18..... De du kunde lita på

Sid 20..... Galleri

Sid 22..... Valår

Sid 28..... Tänk som en zebra

Sid 32..... Varierande vetande

Sid 34..... Brandkåren

Sid 42..... Historiska nedslag

Exo ges ut två gånger om året av DV Media, Vård- och omsorgsförvaltningen i Helsingborg.

Ansvarig utgivare: Sofia Andersson **Redaktör:** Carl Ingelsson **Mail:** dv.media@helsingborg.se
Facebook: www.facebook.com/dvmedia.hbg **Hemsida:** www.dvmedia.se

DV Media är en daglig verksamhet för personer med neuropsykiatrisk funktionsnedsättning

Bild:
Christopher Clarkson

ÖRESUND

Helsingborg kallas ju inte Staden vid Sundet utan anledning. Förutom att staden ligger vid den smalaste delen av sundet där färjetrafiken under många sekler varit omfattande, så har kommunen ca 2 mil kuststräcka från söder om Viken till södra Rydebäck. Så havet är närvarande hela tiden, det finns i Helsingborgarnas DNA.

Men hur står det till med djurlivet, fiskar, klimatet, ja, hälsan i Öresund? Hur arbetar man och hur arbetar man med Danmark? Området är stort, men vi hoppas vi kan ge en bild av hur läget i Öresund är idag. Till vår hjälp har vi Stina Bertilsson Vuksan, marinbiolog och kulturstrateg i Helsingborg. Ja, hur mår sundet, Stina?

- Ja, det är den gyllene frågan som alla vill ha svar på, och vårt svar brukar vara att det är nånstans mittemellan. Idag är ju haven väldigt utsatta för mycket olika hot och press. Fisken har minskat på grund av överfiske, vi har släppt ut mycket näringsämnen till haven vilket har förändrat hur havslivet har det. Till detta kommer klimatförändringen som gör haven varmare vilket inte alla djur och växter i havet tycker om.

Jag brukar säga att Öresund som ligger mittemellan Östersjön och Kattegatt är ett hav som mår lite bättre än våra andra kusthav längs Sveriges gränser, det är vår tolkning av det. Men även i Öresund ser vi tecken på att det sker vissa förändringar. Men generellt sett har vi ett hav som mår ganska bra.

Har miljön ändrats över tid, säg för 20 år sedan tills nu?

- Vi är ute och tar prover varje år faktiskt och tittar på hur bottendjurlivet har det. De djur som är bofasta nere på botten flyttar inte så långt så de är jättebra att besöka varje år. Då vet vi att händer det förändringar där så är det ju nånting större som har hänt. Under de senaste 25 åren vi har följt dem har det ibland gått uppåt, så det blivit lite fler djur, ibland har det gått neråt, men över hela tidsperioden har det faktiskt sett likadant ut. Så det faktiskt hållit sig stabilt under de här 25 åren. Vi är också ute och tar prover på lite djupare vatten mitt ute i Öresund på våra marina reservat. Där ser vi också att det är en hög mångfald, men att vissa arter blir det lite färre av. Då kan det vara att andra arter blir fler för att de får mer utrymme, det sker en viss förändring men mångfalden finns där. Vissa arter kanske ökar på bekostnad av andra som minskar.

Chris Bergström

Fredrik Bernhoff

Rebecca Sundgren

Carl Ingelsson

Lyssna på artikeln här

Lyssna på hela intervjun här

Hitta till Öresunds-vattensamarbetets hemsida

Eller titta på:
www.dvmedia.se

Källor: Öresunds-vattensamarbetet.se

Bilder: DV Media, Birgit Thorell Creative Common

Har det blivit varmare eller kallare i Öresund?

- Man brukar titta på hur varmt det är nere vid bottnen av havet. Tittar vi på 20-30 meters djup skiljer det inte så mycket mellan sommar och vinter, det kanske är 4 grader på vintern och 14 på sommaren som varmast. Där kan man se att medeltemperaturen har blivit högre, den har stigit med ungefär 1,5 grad i snitt. Det kan man tycka att det inte är så mycket, men de här djuren bor ju i princip i ett kylskåp. Lever man mellan 4-14 grader så innebär 1,5 grad en stor förändring för vissa djur som vill ha det väldigt kallt i vattnet. Det vi ser är att vissa djur som vill ha det kallare i vattnet har blivit färre i antal, de är mer ovanliga idag.

Om vi tittar på plast, övergödning och nät i sundet, hur ser det ut då?

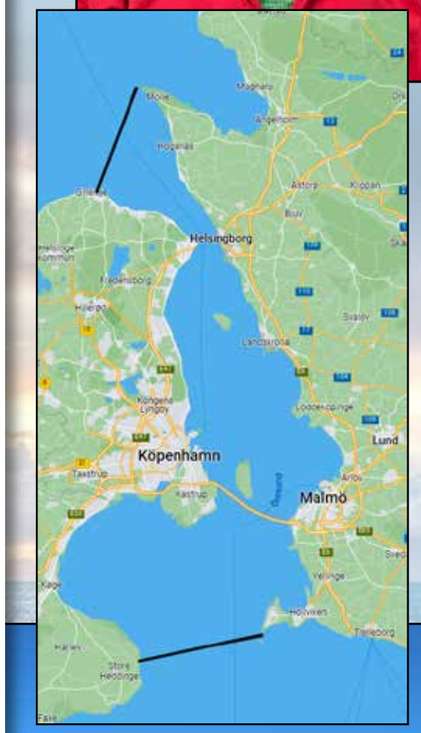
- Pratar vi om plaster i havet så har vi tillsammans med danskarna tittat i fiskmagar för att se vad fiskarna nyligen har ätit. Vi har då sett att bland annat sill och torsk får i sig en del plast som de äter när de är ute och jagar mat, men vi vet inte riktigt hur det påverkar fisken. Man kan ju tänka sig att det inte är jättebra att fylla magen med plast, då kanske man inte får plats med den riktiga maten.

Vi har under många decennier pratat mycket om näringsämnen som kommer ut i havet. Tittar man på våra mätningar vi gör i våra vattendrag då, som i Råån t ex, där prover tas varje dag, varje månad, då kan vi se att mängden fosfor faktiskt har minskat, och även kväve lite.

Så tillförseln av näringsämnen har minskat lite, men vi märker inte av så stora effekter faktiskt just nu i Öresund. Inte att det är värre än det har varit innan, Vi har ju inte de här algblomningarna på samma sätt som man har i Östersjön, man ser inte att det ligger ett lager av nåt som flyter på ytan på sommaren som man har i Östersjön. Men vi har ju ibland de här små fintrådiga algerna som man pratar om som är som ett litet dun som sitter på allting på sommaren. De är ju såna som älskar näringsämnen, men vi upplever inte att de blivit jättemånga fler.

Öresund är faktiskt ett av de områdena i Sverige som har mest så kallade spökgarn, alltså nät som har lämnats för drift och driver fritt runt på bottnen. Här finns också väldigt mycket fornlämningar av gamla vrak, och de här näten fastnar väldigt lätt på vraken. Bara för någon dag sen pratade jag med någon som varit och filmat på vraken och som sa att de är fulla av fiskenät. Det innebär ju att näten fortsätter att fiska, och det är ju ett problem som inte går så bra ihop med våra utmaningar att det finns färre fisk i havet. Så det är ett problem vi behöver komma tillrätta med.

Överst: Stina Bertilsson Vuksan.

Mitten: Öresund; norra gränsen går mellan Kullens fyr och Gilleleje, den södra gränsen går mellan Falsterbo och Stevns klint.

Nederst: Kullen

Nästa sida: Utsikt från Glumslöv och Kullens fyr.

Hur är trafikpåverkan i havet av utsläpp och ljud från båtar?

- Det är något man börjat titta på på senare år, hur buller under vattnet påverkar djur. Vissa direkta ljud, om du smäller med nånting under vattnet, det blir väldigt skarpa ljud. Då får djur som orienterar sig med ekolodning väldigt svårt. Till exempel så har vi små tandvalar i Öresund, tumlare, och de gillar inte såna ljud. Väldigt skarpa ljud kan till och med göra så att de dör. Men en båt som bullrar förbi har ju däremot ett konstant ljud, även om det också säkert stör. Det är ju som när det bullrar i vår miljö att vi hör lite sämre, det gör så att tumlaren får svårare att hitta sin mat. Men det är jättesvårt för oss att uppskatta hur mycket mindre mat tumlaren hittar på grund av bullret. Att den påverkas, det gör den ju, men inte akut eftersom den finns här.

När det kommer till utsläpp från båtarna så går det mesta utsläppet ut till luften, och med tiden och regn kommer det ner till havet igen. En lagförändring för några år sedan innebar att man fick släppa ut avgaser i havet istället för att släppa ut dem i luften. Man fick lov att ”tvätta” avgaserna om man nu inte hade tillräckligt mycket rening ut i luften. Det kallas ”scrubber” och det är ju inte bra. Ner i havet kommer det ju förr eller senare ändå genom regn men att tvätta det rakt ner i havet, det är ju ännu värre. I avgaserna finns ju inte bara fosfor, utan även en massa tungmetaller som inte är bra för vattenlivet. Det blir också en förändring av ph-värdet, och havet som oftast ligger lite över 7 som är det neutrala värdet. blir lite surare, vilket inte många djur tycker om. Framför allt skalbildande djur som musslor, små kiselalger och sånt som bildar kalkskal vill inte ha surare hav. Det är också något vi tittar på.

Hur påverkar Öresundsbron sundet?

- Det fanns en stor oro att Öresundsbron skulle stoppa inflödet av friskt och syrerikt vatten till Östersjön. Så när man väl bestämde sig för att bygga bron så hade man många ögon på sig att det här ska bli rätt enligt konstens alla regler, så att inflödet inte skulle påverkas. Man har kompenserat mycket när man byggt bron att man gjort vissa stråk lite djupare och att flödet totalt är nästan detsamma som det var innan. Just nu kan vi faktiskt inte säga att det har blivit någon negativ påverkan på inflödet av friskt och syrerikt vatten till Östersjön pga Öresundsbron.

Samtidigt har vi ju fått ön Pepparholmen där vissa landlevande arter fått nya hem, och även på bropelarna har vi fått en massa musslor som sitter, så man har kanske bara gynnat musslorna och gett dem ännu mer yta. Och musslor är ju mat till många andra djur, både fåglar och fiskar. Så Öresundsbron var nära en nollösning som man vill komma.

Man planerar ju att bygga en ny ö i Köpenhamn, hur kommer den att påverka miljön?

- Där har inte Sverige och Danmark samma åsikt. Sverige har sagt att vi inte tycker det är en bra idé med ön; den tar mycket bottenyta i anspråk. När man gör land av havsbotten försvinner hem för fiskar och annat där de skulle hittat sin mat, fortplantat sig och så. Samtidigt när man gräver ut för ön så dumpas massorna på en annan havsbotten som ligger väldigt nära Sveriges gräns och är ett Natura 2000-område. Det är ett skyddat område neråt Måkläppen och södra delen av Öresund vilket vi är oroliga för vad det innebär. De massor man gräver upp och dumpar kanske innehåller tungemetaller och sånt, och det sprids en massa material i vattnet som alla djur och växter kanske inte trivs med.

Sen ska ju ön fyllas med något också, och då är ju frågan var det kommer ifrån. En del kanske kommer från byggnationer på land, men sen kan det vara att man måste hämta sand från havet också. Och då blir det ytterligare en påverkan när man måste hämta sand från ett annat havsområde. Så när man bygger en så här stor ö har det egentligen 3 effekter på havsmiljön; den tar ett havsområde i anspråk och gör land av det, den dumpar material på en annan havsbotten, och så kanske man hämtar material från en tredje havsbotten. Så det blir många effekter på det marina livet som är svårt att säga vad det kommer att innebära totalt.

Danskarna tänker nog mest på att skydda sin stad. Både angående stormar och höjda havsnivåer som kan leda till översvämningar i hamnområdet och innerstaden.

Bilder: Birgit Thorell

Hur skulle en framtida fast HH-förbindelse påverka miljön?

- Våra naturvärden här är ju väldigt höga. En bro är nog inte aktuellt. Lägger man en sänktunnel här på havsbottnen gör ju det självklart att djur och växter som finns på den bottnen försvinner, och vi vet inte vad som kommer istället. Det tar också väldigt lång tid att anlägga en tunnel, så man skulle verkligen få tänka noga hur man gör tunneln för att vi ska värna vårt marina liv så mycket som möjligt.

Vad djupet beträffar är medeldjupet i mittfåran 27 meter här uppe i norra Öresund, så här är ju sundet ganska djupt jämfört med Malmö. Där det ganska grunt, där pratar man om en tröskel in till Östersjön där medeldjupet ligger på en 6-7 meter. Här har du ju också en landborg på varje sida så du har det ganska brant ner, vilket är en jätteutmaning när man tänker en fast förbindelse här ute. Så ingenjörer och andra har mycket att lösa och fundera på. Man kan ju också borra sig igenom under havsbottnen, men då blir ju lutningarna ännu mer utmanande. Så det är inget enkelt infrastrukturprojekt med en fast HH-förbindelse, fast vi är så nära varandra.

Nu kan man läsa om att Öresund ska bli en marin nationalpark, men där har ju Sverige och Danmark lite olika definitioner om vad en nationalpark är för något. Hur jobbar Sverige och Danmark där, finns det nåt samarbete?

- Ja, vi har ju en del organisationer som vi samarbetar tillsammans i, bland annat en som heter Öresundsvattensamarbetet. Där träffas danska och svenska kommuner och diskuterar olika frågor som rör Öresund, där delar man erfarenheter och tankar. För Öresund är ett väldigt unikt och fantastiskt område som har många olika naturmiljöer och ett rikt artliv, det bör verkligen skyddas. Men dansk och svensk lagstiftning skiljer sig åt angående vad en nationalpark är, så då blir det svårt vilken väg man ska gå. I Sverige ska en nationalpark vara en unik landskapsmiljö som har högt skyddsvärde, där du får göra väldigt lite. Det kan vara att i Danmark är det en lite lättare definition på vad det är för skydd som gäller.

Men där det finns en vilja brukar det också finnas en lösning, och jag tror alla gånger att vill man går det säkert att hitta en väg framåt. Vi har ju t ex sedan tidigare överrenskommelse om fisket där vi har sagt att vi ska inte trålfiska i Öresund. Så det hade gått att göra olika typer av skydd på båda sidorna men att man sen gör överrenskommelse. Det finns också andra alternativ, skyddsformer som EU har satt upp med Natura 2000, det finns även biosfärsområden där man kan hitta gemensamma samarbetsformer.

Hur mår djuren i sundet, är fiskarna fler eller färre, har de minskat i storlek och så?

- Det som man helst fiskar här i sundet är ju torsk. En del av torsken bor här i Öresund, men det finns mycket torsk som simmar ut i Kattegatt eller Östersjön, eller vandrar emellan. I Kattegatt och Östersjön så har torsken fiskats väldigt hårt och mår inte så bra. Därför har den blivit mindre i storleken, det ser man även här i Öresund. Tittar man i Östersjön har det på grund av det intensiva fisket avlats fram torskar som är mindre nu när de är i vuxen ålder än vad de var tidigare. Så en 4-årig torsk är mindre nu än den var för 30 år sedan.

Hur är det med sälar, tumlare och tonfisk då, har de ökat eller minskat?

- Sälar har ju absolut gått framåt. De kan man nog bara fråga fiskarna om. De som fiskar och lägger nät är inte alltid så glada på sälarna. Är det mycket säl så får de fler skador då sälarna snor fisken från deras nät. Sälar är väldigt smarta djur, om nån lägger ut nät och det sitter fisk i näten så tar de ju hellre från det dukade matbordet än att jaga runt efter fisk själv. Åker man upp till vårt ena reservat Grållegrund, som ligger strax norr om staden så kan man ju faktiskt se sälarna liggande ute på grundet när det är lågvatten. När vi bildade reservatet 2012 och skrev alla föreskrifter så hade vi faktiskt inte med nånting om sälarna, så de har ju ökat ganska snabbt.

Med tumlarna är det så att Öresunds norra delar har områden som är skyddade för tumlare som går ut i Skälderviken och Kattegatt. Och det har blivit fler tumlare i norra Öresund, men jag tror inte forskarna vet om det beror på att tumlarna blivit fler i antal eller om det är för att fler tumlare har sökt sig till de här områdena för att det finns fisk och bra ställen att vila på och vara i. Det är ju mycket tumlarmammor som är

Bilderna ovan olika fiskar i Öresund.

1. Blågylta
2. Gröngylta
3. Makrill
4. Pigghaj
5. Randig sjökock
6. Större havsnål
7. Lax
8. Rötsimpa
9. Småfläckig rödhaj
10. Havskatt
11. Torsk
12. Mullus
13. Skärsnultra

Nere i högra hörnet en glad knubbsäl.

här på sommaren med sina små kalvar och ska föda upp dem. Förhoppningsvis har de blivit fler i antal, men det är inte säkert att det är så enkelt. De kanske kommer hit för att det är gott om föda.

Så har vi tonfisken då, den stora wow-grejen. Nu kan du se tonfisk hoppa i Öresund igen från Öresundsbåtarna, det är häftigt. Det hänger faktiskt ihop med att man har förvaltat tonfisken bättre ute i Atlanten. Och tonfisken kommer ju hit för att det finns gott om mat, så det är ju också ett tecken på att Öresund är väldigt bra plats med gott om mat. Det är ju positivt då det visar att Öresund har ett livskraftigt samhälle. Tonfisken började försvinna från Öresund på 60-talet just för att den fiskades för hårt ute i Atlanten.

Som vi vet är ju Öresund ett av världens mest trafikerade sund, och det går mycket fraktfartyg och lastbåtar här. De har ju ballasttankar som de tömmer ibland, och då tänker jag på det här med invasiva arter?

En invasiv art är ju en art som inte hör hemma i våra vatten. Många djur i havet är små larver som simmar runt fritt tills de ska hitta en plats att sätta sig på. Så när fartygen balanserar vikten med tanke på lasten fyller man tankar med vatten, och då följer smådjuren med. Är man då till exempel i Nordamerika och lastar fyller man sina tankar där, och smådjuren följer då med till Sveriges kust där de släpps ut i vattnet när ballasttankarna töms. Och här blir de en invasiv art.

Det här problemet har man försökt motverka med lagar och förordningar. Det kan vara att lastfartyg ska byta sitt ballastvatten ute på Atlanten, sen kan man också sätta in filter på det vatten man tar in i tankarna. Sen gäller det att man följer de reglerna, det hoppas man ju att alla gör. Ändå ser man att arter letar sig hit från andra vatten, men det är inte alltid från ballasttankar, ibland är det faktiskt människor som ”hjälper” till också och släpper ut djur här.

Vad gör man när problemet väl är här?

I havet är det ju enormt svårt att göra nåt. Larver är ju små och simmar dit de vill, följer strömmar. Det man har hört mest om de senaste åren är de japanska jätteostronen som faktiskt inte kom med ballastvatten utan för att man ville odla dem. Då tänkte man att de inte skulle kunna sprida sig här, men det kunde de ju. Sen har de med strömmar spridit sig längs kusterna och från Danmark dit de togs från början till Sverige då. Och när de väl är här är det ju omöjligt att göra något.

Det bästa vi kan göra är att se till att våra hav är friska och mår bra, för mår våra djur och växter bra och är många i antal, då kan inte såna invasiva arter få lika mycket utrymme. För när havet mår lite sämre kan de här invasiva arterna få bättre utrymme. Då fyller de en plats för nån annan svensk inhemsk art som inte mår så bra, som kanske har försvunnit. Men mår miljön bra och alla arterna finns i en bra väv i våra vatten så får den invasiva arten inte lika mycket utrymme och hålls på en lägre nivå och blir bara en del av det övriga samhället.

Du nämnde den här hemsidan Öresundsvattensamarbetet också?

Öresundsvattensamarbetets hemsida har ju väldigt mycket rapporter och sammanställningar, kartor och annat. Där försöker man samla ihop väldigt mycket av det material som finns kring Öresund.

Sen får jag välkomna alla ner till Oceanhamnen under Cityexpot som Helsingborg har i sommar. Där ska vi ha ett havotek där man kan lära känna havet som sin granne, få veta hur vi påverkar det och vad vi kan göra för att det ska må bättre. Men också bara upptäcka det. Så där kan man lära sig mer om det vi pratat om nu. Och klappa på fiskar, vi ska ha ett klappakvarium också, så kan man känna på dem och hälsa på dem. Så välkomna till Oceanhamnen!

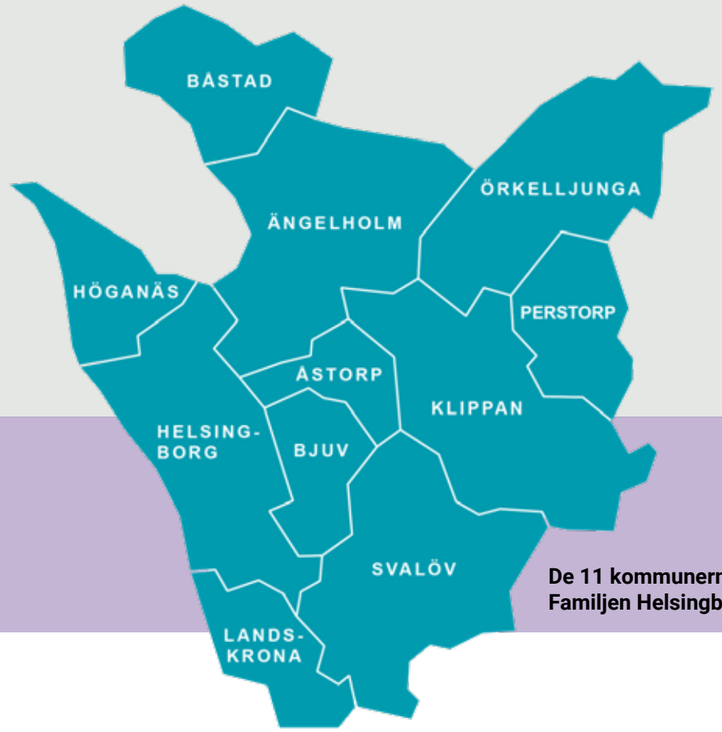

En ny stadsdel växer fram i staden, Oceanhamnen. Hus, gator, gränder, växtlighet, kajpromenader, torg, det är mycket som ska göras. Nästa år ska det mesta vara klart.

Bild: Christopher Clarkson

Familjen Helsingborg

En längre tid har vi tänkt att det skulle vara intressant att göra något om Familjen Helsingborg. Det är ju något de flesta har hört talas om men som man själv kanske har lite luddiga begrepp om vad det är och hur man arbetar. Så vi fick tag på Johan Lindberg, sekretariatschef på Familjen Helsingborg och fick en intervju för att räta ut våra frågetecken. Och förhoppningsvis många andras också.

De 11 kommunerna i Familjen Helsingborg

Fredrik Bernhoff

Carl Ingelsson

Lyssna på artikeln här

Bilder: DV Media Familjen Helsingborg, Mediabanken

Kan du berätta om vad Familjen Helsingborg-samarbetet är för något?

- Det är elva kommuner i nordvästra hörnet av Skåne som samarbetar på olika sätt. Vi tror att verksamheter och saker blir bättre om man samarbetar. Det kan vara att kvalitén blir bättre, effektiviteten, vi kan spara lite kostnader genom att göra det tillsammans. För att ta några exempel kan man göra gemensamma kampanjer för att locka turister till vår region, vi har ett samarbete med våra räddningstjänster. Vi har gemensamt bibliotekskort så man kan låna en bok i en kommun och lämna igen den i en annan, söker man vuxenutbildning kan man söka den i alla våra kommuner vilket innebär ett större utbud av kurser.

Det är totalt 33 000 anställda i de elva kommunerna, och i åtta av dessa administreras lönerna gemensamt, det blir lite billigare.

Anna Rydberg, projektledare och Johan Lindberg, sekretariatschef på Familjen Helsingborg

Hur föddes då idén till samarbetet?

- Jag vet faktiskt inte, jag har bara varit med de sista 3-4 åren. Men det sägs att samarbetet började redan på 60-talet, men knappast med alla elva. Det är väl närliggande kommuner som haft nåt utbyte tänker jag. 1996 så bildades en organisation som hette NOSAM på den tiden, det som idag heter Familjen Helsingborg. Då började politiker träffas på fasta tider och komma överrens om saker.

Från början handlade det mycket om tågen och bussarna, infrastrukturen, att trycka på för att få så bra tåg- och bussförbindelser som möjligt. Och så handlade det om turism, att få fler att komma och besöka oss.

Hur fungerar samarbetet i praktiken då?

- Till att börja med har vi en styrelse där den högsta politikern och oppositionsrådet i varje kommun sitter. Sen har vi för närvarande ett 40-tal nätverk mellan kommunerna där tjänstemän som jobbar med samma saker träffas, det kan handla om miljö, ekonomi, det sociala etc. Och de fungerar på olika sätt, så får det vara. Verksamheterna får själva avgöra hur de vill samverka så länge det finns ett syfte. Vissa har ju verksamhetsplaner, lägger ihop pengar för att ha en samordnare tillsammans. Andra träffas mer för att utbyta erfarenheter, det kanske kommer nån ny lag från staten som man behöver tolka och ha hjälp med.

Men det är inte bara tjänstemän som träffas, det kan också vara handläggare inom olika funktioner. Och vissa av de här nätverken har arbetsgrupper under sig, som exempelvis en arbetsgrupp för digitalisering inom skolnätverket.

Är då alla kommuner involverade i alla projekt?

- Nej, så är det inte. Det är ganska frivilligt vad man är med i, och det tror jag är jätteviktigt och betydelsefullt för vår långsiktiga överlevnad i samarbetet. Att man har respekt för att man har olika ställning i frågor. Men det finns ju nån gräns för det, skulle en och samma kommun ständigt ställa sig utanför vilket ju inte sker idag, får man givetvis ta ett snack om det. Alla kommuner måste engagera sig på nåt sätt i Familjen Helsingborg-samarbetet. Man måste bidra, man måste själv vilja hjälpa till för att kunna hänga på saker, och det tycker jag fungerar bra. Man kan inte bara plocka russinen ur kakan.

Förutom nätverken har vi också några organisationer som lever ett eget liv som t ex räddningstjänst, vatten och avlopp och andra områden. Och där är man med om man vill helt enkelt.

Vad händer om man inte vill bidra, blir man utslängd då?

- Nej, då hade vi fått prata om det, eller hur? Jag upplever inte att det är så. Sen engagerar sig olika kommuner i olika saker. Om man har problem eller utmaningar som man gärna vill ha hjälp med så engagerar man sig mer i den frågan, det tycker jag inte är så konstigt. Jag tycker det fungerar bra.

Man får också ha respekt för att kommunerna är väldigt olika stora. Det är ju väldigt olika antal anställda i varje kommun och det gör ju att möjligheten att vara med och hjälpa till är olika stor. Helsingborg är ju mycket större än många av de andra kommunerna och har större förutsättningar att utveckla många tjänster tidigt jämfört med de mindre kommunerna. Men man är också väldigt generös med att dela med sig av lösningar och de andra bidrar ju också ibland.

Hur fungerar samarbetet mellan små och stora kommuner, har små kommuner lika stort inflytande, eller är det vissa som känner sig överkörda?

- Hade man känt sig överkörd tror jag att man hade sagt det. Det här är personer som är stolta och står upp för sina kommuner, så det hade vi nog hört ganska fort. Jag har inte hört det nån gång. Och som jag sa har varje kommun två representanter i styrelsen oavsett storlek, så man har lika mycket

att säga till om. Sen är det klart att de stora kommunerna har möjlighet att jobba mer i nätverken och organisationerna, man har mer personal. Så på det sättet kan man säga att de påverkar lite mer genom att de är mer engagerade helt enkelt.

Har då samarbetet varit föremål för någon kritik under åren Familjen Helsingborg har funnits?

- Nu har jag ju bara varit med de senaste 3-4 åren, men det jag varit med om var när kommunerna köpte loss Helsingborgs/Ängelholms flygplats. Då såg vi både i pressen och på sociala medier att det var inte alla som tyckte att kommunerna skulle köpa flygplatsen. Och så blev det inte heller, utan det blev sju av kommunerna som köpte flygplatsen. Så det var en sak inte alla överrens om. Sen vet jag att det var diskussioner om namnet Familjen Helsingborg när det togs fram 2012. Varför ska vi heta Helsingborg när vi är elva kommuner, vad betyder Familjen? Att man valde Helsingborg beror på att undersökningar runt om i Sverige visade att av de här elva kommunnamnen var det Helsingborg som man kände bäst till, var mest lockande och som man helst ville besöka.

Detta kom man fram till ganska fort. Sen var det ”familjen” som sticker ut lite kanske, men man ville det skulle kännas inbjudande, positivt, både att de som besöker ska känna att man kommer till en familjekänsla, och vi som samarbetar vill fungera som en familj mellan kommunerna. Man ska kunna ha olika åsikter och ändå tycka om varandra, gilla att umgås och göra saker ihop och så. Som en familj.

Hur kan vanliga kommuninnevånare i dessa elva kommuner vara med och påverka det här samarbetet?

- Man väljer ju de politiker som sitter i vår styrelse som är de som bestämmer över samarbetet, och till hösten är det ju val i varje kommun. Då är man ju med och påverkar vem som får bestämma i den egna kommunen, men indirekt så påverkar man ju också vem som ska vara med och bestämma i Familjen Helsingborg. Och ett annat sätt är ju att man kan tycka till, ha bra idéer och tips till våra verksamheter, till gymnasiet, vuxenutbildningen, biblioteken eller kulturförvaltningarna. De tipsen och idéerna blir en del av Familjen Helsingborg-samarbetet också.

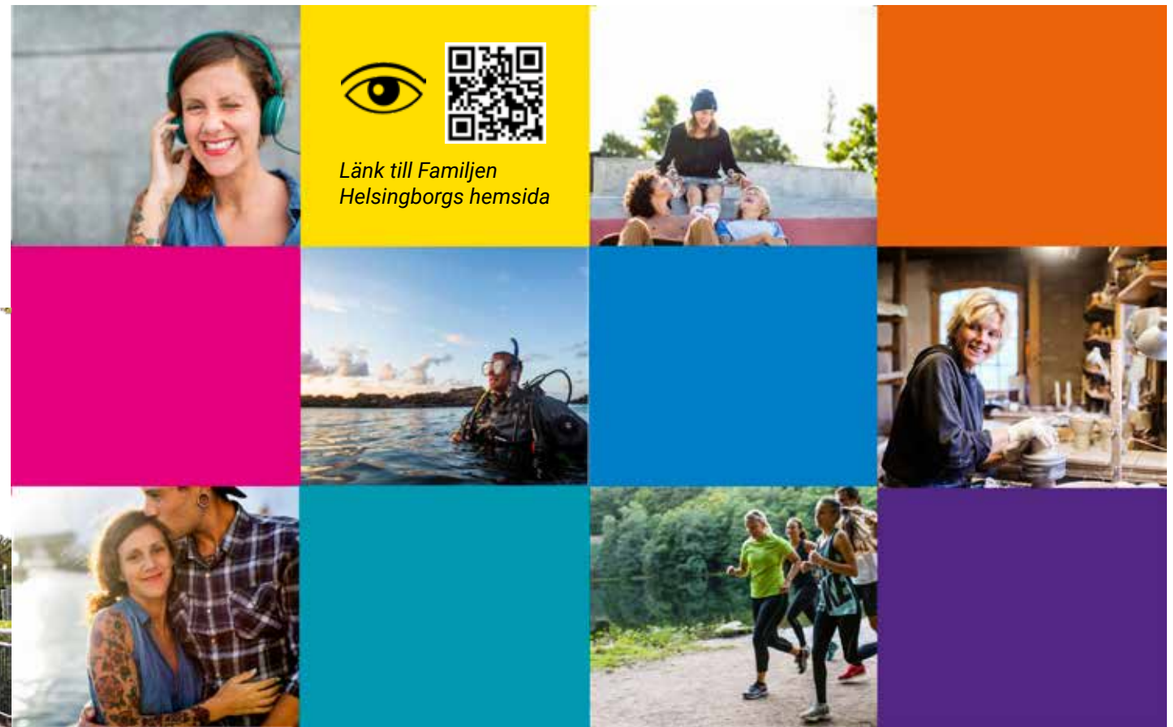
Bland mycket annat har ni ju ett projekt som kallas för Smart stad, vad är det?

Smart Stad-projektet handlar om att samla upp bra idéer på hur man kan utveckla en stad med hjälp av digitala lösningar. Vad har man gjort i andra städer? Vad har vi gjort i våra elva kommuner här? Förpacka ihop det så man kan få tips, inspiration och idéer vad man kan göra i den egna kommunen. Kolla gärna vår hemsida, där finns mycket info om detta. (Se länk)

Sen har man också varit ute och pratat med invånare i våra kommuner och frågat vilka smarta lösningar man skulle vilja se i framtiden eller vilka utmaningar man tycker vi ska jobba med.

Har ni några planer på att utöka samarbetet med Helsingör och Nordsjälland, det ligger ju bara 20 min härifrån?

Det är en himla rolig tanke, tack för den! Det finns två kopplingar som jag känner till; den ena är förbindelsen över sundet, att vi gärna vill ha en fast förbindelse över Öresund för tåg och bilar. Det har Familjen Helsingborg jobbat länge för tillsammans med Helsingborgs stad. Det andra jag tänker på är H22 cityexpo som ni känner till, då ska vi ha en paviljong där vi visar upp olika vackra platser och roliga saker man kan göra i hela Familjen Helsingborg-området, hela regionen. Där kommer vi också ha Helsingör med i det, de ska också kunna visa upp sig där. Vad jag vet, i alla fall så länge jag har jobbat här, så är det egentligen första gången vi jobbar ihop praktiskt. Det kanske vi ska göra mer, jag vet inte.

Det finns ju också en vision 2035, hur jobbar ni mot den?

- Bara att formulera en egen vision som våra nätverk och kommunledningar känner till ger en viss påverkan. Vi har kommit överrens om vad vi ska sikta mot.

Men rent praktiskt sätter våra politiker av ungefär 4 miljoner per år som fördelas på olika projekt, Smart Stad är ett sånt projekt vi gör tillsammans. Dessa ska göra nåt positivt som tar oss mot visionen 2035. Alla projektidéer som får stöd ska på nåt vis ta oss vidare mot det vi vill åstadkomma. Så det är visionen, och så har vi fyra utvecklingsområden; livskvalité, företagsamhet, infrastruktur och digitalisering. Så på nåt sätt ska projekten som vi kallar ”test- och utvecklingsprojekt” jobba med de här fyra områdena och ta oss mot visionen.

Vad händer efter 2035?

- Långt innan 2035 tror jag vi ska sätta in nya visioner. Vi jobbar på det här nu några år, sen när det börjar närma sig 2027 säger vi, då kan vi ha en ny målbild till 2045 istället, så får vi börja jobba mot det. Klockan tickar ju på hela tiden.

Hur ser framtiden ut för Familjen Helsingborg?

- Jag är en positiv person, jag tror det är en väldigt solig framtid för Familjen Helsingborg. Det

finns ju fortfarande mycket som kan bli bättre genom att vi samarbetar smart med varandra, många områden där vi kan bli mer sammanhängande, det står i vår vision. Och det kan vi bli med våra tåg och bussar, att man kan åka mellan varandra.

En sak som gör att min plats på jorden blir inte bara är den egna kommunen utan ett större område är kultursommarkortet vi hade i somras. Man kunde köpa ett kulturkort för hela området Familjen Helsingborg och åka och besöka olika platser till rabatterat pris. Vi har mycket mer vi kan göra för att bli sammanhängande tror jag. Vi ska dela med oss av våra godbitar i kommunerna helt enkelt.

Finns det andra synergieffekter?

- En sak jag tänkte på är att genom att ha ett sånt här samarbete där olika verksamheter och personer, politiker, kommundirektörer träffas, så bygger vi ett slags förtroende för varandra, och det kan man använda när det verkligen behövs, när det krisar lite. Att kunna göra det när det verkligen behövs är mycket enklare när man har ett sånt här samarbete där man träffas kontinuerligt. Det blir halvt om halvt som kollegor, inte riktigt men nästan.

Finns det andra samarbeten på andra ställen, typ nordöstra Skåne, sydvästra Skåne etc?

Ja, det gör det. Det finns nåt som heter Malmö-Lundregionen i sydväst, det finns i sydöstra Skåne, SÖSK, och så finns det Skåne nordost med Kristianstad, Hässleholm och Östra Göinge. Så det finns, men det fungerar olika och ska man vara lite kaxig så är där inget som är lika brett när det gäller verksamheter eller djupt dvs hur många saker vi gör tillsammans, som Familjen Helsingborg. Och det finns det faktiskt nästan inte i hela landet, Nu är jag lite kaxig men så är det...

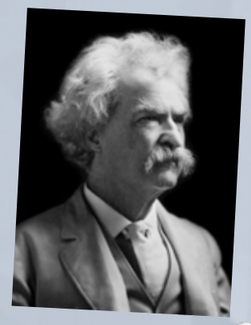
Mixat!

Källor: wikipedia
alnwickwickgarden.com
bookhaven.stanford.edu
goodreads.com
salamandersociety.com
blog.loc.gov
themarginalian.org
barnesandnoble.com

Bilder: Creative Commons

Lyssna på artikeln här

Mark Twain, pseudonym för Samuel Langhorne Clemens, föddes i Missouri, USA, den 30 november år 1835 och avled den 21 april 1910 i Connecticut. Han var en reporter, tidningsman och – framförallt – författare. Dessutom är han känd för sina bevingade ord som det finns en mängd av. Dessa har hans speciella touch, underfundiga, humoristiska, kloka med många bottnar som verkligen tål att läsas idag. Du kan se några här nedan.

Han fick sitt litterära genombrott först vid 40 års ålder och blev mest känd för sina romaner ”Tom Sawyers Äventyr” och ”Huckleberry Finns Äventyr”. Till höger kan du läsa tio intressanta kuriosa som du antagligen inte kände till om författaren.

Victor Lustig, blev känd som ”mannen som sålde Eiffeltornet två gånger”. Han kallade sig själv ”greve von Lustig” och bytte namn 22 gånger och blev arresterad 45 gånger.

Idén om att sälja Eiffeltornet som skrot väcktes då han 1925 läste att Paris hade problem med att underhålla det. Så med förfalskade papper som visade att han ingick i regeringen skred han till verket.

Han anordnade ett hemligt möte med sex skrothandlare och insisterade på att planerna skulle hållas hemliga då man förväntade stora folkliga protester. För att välja ut vem som var mest godtrogen och entusiastisk kördes skrothandlarna ut i limousin till Eiffeltornet för inspektion. Dagen efter ville han ha anbuden, och påminde om att detta var en statshemlighet.

Den stackars skrothandlare som Lustig hade utsett hette Andre Poisson som i och för sig var osäker men han trodde att genom affären skulle han lyckas i livet. Dock var hans fru misstänksam över att det skulle ske så snabbt. På grund av det arrangerade Lustig ett möte med paret där han berättade att han inte tjänade tillräckligt, och att han gjorde detta för att dryga ut sin inkomst, därav diskretionen. Detta förstod Poisson då han redan hade affärer med en annan korrupt regeringstjänsteman, turligt nog för Lustig.

Så Lustig fick till slut betalt för Eiffeltornet, och han fick även en muta. Lustig tog snabbt tåget till Wien med en resväska full med pengar tillsammans med sin personlige sekreterare, en annan lurendrejare, en amerikan kallad ”Vackre Dan Collins”. Händelsen blev aldrig polisanmäld eftersom Poisson skämdes för mycket.

Redan en månad senare återvände Lustig till Paris för att sälja tornet ytterligare en gång, men denna gång gick offret till polisen innan affären var avslutad. Kommissarien beordrade sina mannar att ofördröjligen gripa Lustig, men denne och Collins lyckades undvika att bli arresterade.

När vi ändå är inne på Mark Twain; här är några av hans berömda citat.

En lögn kan resa halvvägs runt jorden innan sanningen har tagit på sig skorna.

Det är klokare att ta reda på än att anta.

Närhelst du finner dig vara på majoritetens sida är det dags att ta paus och reflektera.

Vänlighet är språket som döva kan höra och blinda kan se.

Visdom är belöningen du får efter ett liv av att ha lyssnat när du hellre hade pratat.

För att få glädjens fulla värde måste man ha någon att dela den med.

Ju mer jag lär mig om människor, desto mer gillar jag min hund.

Inget är i så stort behov av förändring än andra människors vanor.

Handling talar högre än ord fast långt ifrån lika ofta.

Förlåtelse är doften som violen sprider på foten som trampade på den.

Om du inte läser tidningen är du oinformerad, om du läser den är du felinformerad.

En bankman är en person som lånar dig sitt paraply när det är sol och vill ha tillbaka det när det regnar.

Vänta inte. Det blir aldrig rätt tid.

1. Mark Twain föddes dagen då Halleys komet flög förbi jorden på ett synligt avstånd. Han sade senare: ”Jag kom med Halleys komet 1835. Den kommer igen nästa år, och jag räknar med att dö med den”. Halleys komet kom nästa gång 21 april 1910, vilket är dagen då Mark Twain dog.

2. Betalade för skolgång… Mark Twain förespråkade tidigt för kvinnors rättigheter i samhället. Dessutom betalade han skolgången för många mörkhyade människor, inklusive att han betalade för en mans undervisning på den fina skolan Yale Law School.

3. Från imperialist till anti-imperialist… Mark Twain stödde inledningsvis den amerikanska imperialismen, men efter att ha upptäckt Amerikas sanna motiv i det filippinska-amerikanska kriget genom att läsa Parisfördraget ändrade han sin ståndpunkt och sade: ”Och så är jag en anti-imperialist. Jag är emot att örnen ska sätta sina klor i något annat land”.

4. Använde sällan utropstecken… Mark Twain avskräckte användningen av utropstecken. Detta eftersom han tyckte att det var ungefär samma sak som att skratta åt sina egna skämt.

5. Raka bud… Han var bevisligen inget vidare glad i mormoner och deras religion. Bland annat ska han ha kallat Mormons Bok för en typ av kloroform i tryckformat.

6. Trots att han har gjort dussintals inspelningar av sin egen röst på vaxcylindrar, finns det ingen inspelning som har överlevt. Med andra ord finns det inga inspelningar kvar av herr Twain.

7. Var vän med Nikola Tesla… Den kända vetenskapsmannen Nikola Tesla och Mark Twain var goda vänner. De blev vänner efter att Tesla botade Twain från sin förstoppning genom att leda en elektrisk ström genom kroppen. (se bild)

8. Skrev barnbok innan han slog igenom… När han var trettio år gammal skrev Mark Twain en illustrerad barnbok som heter ”Råd till små flickor”. Efter att ha varit bortglömd och okänd i flera generationer har den nu återfunnits. Det är en charmig och satirisk liten bok.

9. Ritade dit könsorgan… Den första publikationen av ”Huckleberry Finns äventyr” blev framskjuten. Anledningen var att någon hade haft det stora nöjet att måla en penis på en av illustrationerna för boken.

10. Var en av de första ståupparna… Herr Twain anses vara en av de första stå upp-komikerna och en pionjär inom konsten att skapa ett ”personligt varumärke”.

Alnwick Garden är ett komplex av trädgårdar på 17 hektar i Northumberland i England. Trädgårdarna som har en lång historia kompletterades år 2005 med Poison Garden. Detta på grund av att hertiginnan av Northumberland ville ha något som skilde sig från andra trädgårdar. Så blev det, och resultatet Poison Garden är precis som det låter en trädgård fylld av ungefär 100 giftiga växter.

Som hon säger i en intervju: ”Jag tänkte att detta är ett sätt att få barn intresserade. Barn bryr sig inte om att aspirin kommer från barken på ett träd. Det som verkligen intresserar dem är hur en växt dödar dig, hur patienten dör och hur man känner innan man dör”. Parken innehåller också olika droger som cannabis, opium och kokain som används i utbildningssyfte. ”Det är ett sätt att undervisa barn utan att de inser att de blir undervisade” säger hertiginnan.

Av förståeliga skäl visas den bara på guidade turer och man är strikt förbjuden att lukta, röra eller smaka på plantorna. Ibland kan folk till och med svimma av de giftiga ångorna när de går i parken. Numera är Poison Garden en av huvudattraktionerna när folk besöker Alnwick Garden.

Mikael Nilsson

KRÖNIKA

Lyssna på artikeln här

Se en video av Mikael här

De som du trodde du kunde lita på

De som du trodde kunde lita på. Det är de som sviker dig. De du trodde skulle skydda dig. Det är de som skadar dig. Vad är det då du har kvar?

Min skolgång har varit mycket mobbning och utfrysning, precis som för så många andra. Jag hade inte några vänner och alltid kände jag mig som den ensammaste människan i världen. I slutet av skolgången i nian så fanns där en mobbare som fick mig att gå över gränsen. Att han mobbade mig brydde jag mig inte så mycket om. Jag var van vid det. Men när han gav sig på resten av klassen också och jag såg hur dåligt alla mådde så var det som att det svartnade helt. Jag gick till lärarna men dom försvarade bara honom. De sa ”ni är faktiskt vuxna människor nu så ni får faktiskt sköta det själva”. Då gick jag till rektorn. Då fick jag mig en utskällning av lärarna för att jag gick till rektorn. Jag kände att om varken lärarna eller rektorn vill göra något åt saken så får väl jag göra något åt det istället. Så jag samlade hela klassen och vi gick på honom och gav honom samma medicin som han hade gett oss.

Jag lärde mig en viktig sak den dagen. Sjunk inte till samma nivå som mobbarna och bli en själv! Kasta inte bensin på elden!

Under hela skolgången så visste jag att det var något som var fel på mig. Folk ville försöka lära mig att bli ”normal”. Jag försökte lära mig att bli det. Men jag tyckte det var så jävla tråkigt så jag bestämde mig för att vara mig själv istället. Först när jag var 20 år gammal så fick jag reda på att jag hade autism. Önskar att jag fått reda på det långt tidigare.

Jag började på en daglig verksamhet. Jag trivdes jättebra till en början. Men sen en dag förändrades allt. Bara på en dag så förvandlades den dagliga verksamheten från ett paradis till ett helvete.

Helsingborgs kommun bestämde sig för att göra om verksamheten från privat till kommunal. 80% av personalen fick sluta. Och man tog in helt ny personal. De nya körde med vuxenmobbning och utfrysning. Man pratade skit bakom ens rygg istället för att gå direkt till personen. Men något som var ännu värre var att första dagen de kom in så sa dom till oss. ”Vi är här för att lära er att bli normala! Så att samhället kan acceptera er!” Jag bara tänkte ”Fuck you!” Det är VI som ska lära ER att bli normala!”

Men det var INTE det värsta. Det värsta skedde på en onsdag. Vi brukade ha temadagar på onsdagar där vi sätter oss ner och pratar om olika ämnen. Just denna onsdag så hade vi temat Kärlek. Handledaren frågade oss vad vi sökte hos en partner. När det var min tur så sa jag. ”Jag söker efter en tjej som är snäll, omtänksam och social”. Handledaren svarade ” Lilla vän. Tror du att det finns någon sån tjej som vill ha dig?” De orden satte sig som en dolk i hjärtat. Och dom orden kommer stanna kvar där resten av mitt liv. Det värsta var att det var en handledare som sa det. Det tog lång tid innan jag vågade berätta det för chefen. Och handledaren fick sparken med omedelbar verkan. Idag vet jag att jag gjorde rätt i att berätta men just då kände jag mig bara skuldbelagd. Att jag var skyldig till att en person fått sparken.

Efter det så kände jag mig mer ensam än jag någonsin har varit. Jag mådde så dåligt att jag tog ett rakblad och försökte skära mig men jag klarade inte av det. Då visste jag att jag måste få hjälp. Jag fick en tid till en psykolog. Jag sa ”Jag mår så dåligt av ensamheten så jag försökt skära mig.” ”Du säger att du har FÖRSÖKT skära dig?” ”Ja.” ”Men du har inte lyckats?” ”Nej.” ”Nej men då så…. Då e det inte så farligt. Kom tillbaka när du gjort det så ska vi se om vi kan hjälpa dig då.”

Vad är det för en värld vi lever i? Folk som jobbar med funktionshinder som vill göra oss normala för att samhället ska acceptera oss? Istället för att lära samhället att acceptera oss? Vad är det för en värld vi lever i där psykologer försöker övertyga personer att ta livet av sig? Är det ett sånt samhälle vi vill ha? Nej säger jag!

Ensamhet….. eller gemenskap?….. ett givet val för vissa. Men inte för mig… jag lider av en sån svår ångest så folk förstår inte. De är lite svårt att förklara men jag ska försöka förklara så gott jag kan. Jag mår så jävla dåligt av ensamheten. Och jag mår dåligt över att umgås med folk. Det låter konstigt jag vet. Men tänk dig själv att du vill lära känna en person. Tänk dig att ni blir så jävla tajta vänner. Och en dag förlorar du personen? Hela ditt liv kommer falla sönder. Så oavsett vilket val jag än gör så kommer jag att leva med denna ångest 24 timmar om dygnet…..

GALLERI

Bilder: Eddie Olofsson

The abandoned house

From here to there

Yesterday today

She had to fall

A way out

Bilder: Pernilla Gormélius

Valår

Rebecca Sundgren

Carl Ingelsson

I år är det ju val, och som vanligt är det ju en uppsjö av frågor till politikerna. Hur ser ni på det här, vad ska ni göra åt detta? Än den ena, än den andra saken kommer upp till ytan och de olika partierna svarar ibland lika, ibland olika. Väldigt sällan kommer det upp frågor som rör LSS, och därför har vi frågat deltagare på olika dagliga verksamheter vilka frågor som de tycker är viktiga. För de ska ju också rösta, och vill veta var de olika partierna står när det gäller saker som berör deras liv.

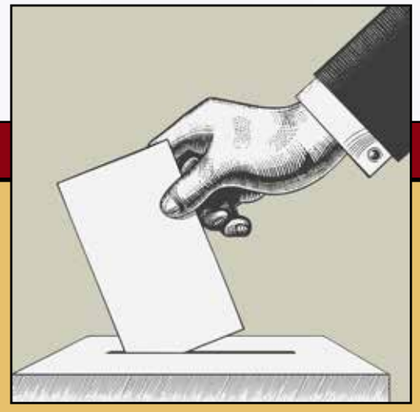
Så vi har skickat dessa frågor till Vård- och omsorgsnämnden i Helsingborg, svaren kan ni läsa nedan. Tyvärr lyckades vi inte få någon kontakt med Liberalerna.

Frågorna till politikerna:

1. En del personer inom LSS efterfrågar verksamhet på kvällstid, både daglig verksamhet och/eller träffpunkt. Är det något ni kan tänka er? Många har problem med sömn och att komma upp på morgnarna.

2. Finns det några planer på att öka HAB-ersättningen? Allting blir dyrare. Kan ni också tänka er att införa semesterersättning inom LSS? Det finns i vissa kommuer.

3. Det behövs fler verksamheter. Dessutom har det kommit in fler psykiskt sjuka personer i verksamheterna som kan skapa oro och vantrivsel, en del deltagare/brukare väljer att sluta/gå ner i tid pga detta.

4. Det är kö till LSS-boenden. Finns det planer på att bygga fler? Väldigt många är isolerade och ensamma, det finns mycket psykisk ohälsa. Många skulle må bra av att få bo på ett boende där de kan få vänner och vara med på aktiviteter.

5. Hur ser man på utvecklingen inom LSS, vad vill man satsa på, hur är budgeten?

Christel Håkansson
Socialdemokraterna

2:e vice ordförande i
Vård- och omsorgsnämnden

Socialdemokraterna

1. Ja vi förstår att det kan finnas ett behov av att någon träffpunkt/aktivitet är öppen kvällstid och det är något vi ställer oss positiva till. Arvodet för kontaktpersoner, ledsagare, stödfamiljer och avlösare inom LSS höjs fr o m 1 september 2022 och det kan förhoppningsvis öka/underlätta möjligheten att komma ut på aktiviteter.

2. Att öka habiliteringsersättningen är en fråga vi socialdemokrater drivit i flera år, utan gehör. Vi socialdemokrater anser att vi ska använda hela statsbidraget och inte skicka tillbaka hälften. Detta kommer vi förhoppningsvis att kunna ändra på efter valet. Semesterersättning är inget vi diskuterat så det får vi titta närmare på.

3. Det är bra att ni gör oss uppmärksamma på det som inte fungerar. Det är viktigt med en lugn och trygg miljö för att trivas. Det behövs fler verksamheter med olika inriktning både i stad och på landet.

4. Boendefrågan inom LSS är en av vård- och omsorgsnämndens utmaningar, speciellt gruppboende. Flera boende kommer att stå klara inom kort men behovet är större. Ett problem är att byggprocessen ofta fördröjs av att någon överklagar placeringen av boendet. Däremot tycker vi att det borde gå snabbare att få fram serviceboende, dessa kan ju vara i det befintliga beståndet.

5. Ett av målen 2023 är att minst 90% av hyresgästerna inom grupp- och serviceboende enligt LSS ska ha någon form av sysselsättning utanför bostaden. Vård och omsorg är en prioriterad fråga för socialdemokraterna, vilket vi tydligt visat under pandemin. Satsningar på personalen, vi ser ett stort behov av bl a kompetensutveckling.

Lena Östholm
Miljöpartiet de gröna

Ledamot i Vård- och omsorgsnämnden

miljöpartiet de gröna

1- Träffpunkt eller liknande är jättebra på kvällstid. Även en daglig verksamhet bör anpassas efter brukarnas behov, finns det ett behov kvällstid för att det fungerar bättre för en del då bör det också finnas. Det är också viktigt med flexibel bemanning i hemmet så de inte tvingas iväg pg a personalbrist i boendet.

2. Det finns statsbidrag som går till HAB-ersättningen. Jag anser att hela denna ska läggas ut så att den går till brukarna.

3. Behövs olika former av daglig verksamhet, alla individer är olika. Miljöpartiet har också drivit och fått igenom att Grön omsorg = daglig verksamhet på lantgård ska införas. Detta kommer skapa andra möjligheter, och vistelse i natur har också en positiv effekt på de flesta.

4. Det finns en plan för byggnation av nya gruppboenden, men kommunen har svårt att få detta att nå upp till behovet. Detta är ett område som behöver förbättras.

5. Satsa på kompetensutveckling för omvårdnadspersonalen inom LSS, det är ett brett område och kompetensen bör vara därefter. Sedan vill vi se fler olika former av daglig verksamheter, gärna fler där brukarna kommer ut i naturen. Behovet av gruppbostäder och servicebostäder bör matcha behovet.

LSS: Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade
HAB: Habiliteringsersättning, dagersättningen till deltagarna/brukarna

Lyssna på artikeln här

Bilder: DV Media, Pixabay

Beth Lundstedt Holmkvist
Moderaterna

1:e v ordförande i Vård- och omsorgsnämnden

1. Moderaterna är för valfrihet och när det gäller LSS så är våra principer så här: Den som har en funktionsnedsättning ska ges möjligheten att delta i arbetslivet utifrån sina egna förutsättningar. Den som är i behov av vård, stöd eller service bör få större inflytande över sin situation. Utbudet av arbete, sysselsättning, boendeformer och hjälpmedel behöver bli mer varierat och anpassat till de individuella som finns. I just denna fråga, som ni ställer är det lite komplicerat då det ytterst blir en ekonomisk och personalfråga och måste rymmas i budget, men är trycket i efterfrågan högt så bör man kanske se över detta framöver.

2. Vi kommer att ta beslut om höjd hab-ersättning på vårt nästa möte i Vård och Omsorgsnämnden den 24 maj. Beträffande semesterersättning har denna fråga ännu inte varit uppe till diskussion.

3. Se svar under punkt 1 om moderaternas hållning i LSS frågor generellt. Vi är positiva till att se över detta, självklart viktigt att man ges rätt förutsättningar på sin arbetsplats för att trivas.

4. Det finns flera nya LSS boenden i planerna för de närmaste åren 3 st under 2023 och ytterligare ett om året fram till 2028.

5. Vi ser att det behövs förstärkning på LSS-området och detta påpekas inför budgeten för nästa år som ännu inte är satt. Vi är positiva till att bygga fler boenden och utöka daglig verksamhet med fler och varierande verksamheter.

Ulrika Persson
Sverigedemokraterna

Ledamot Vård- och omsorgsnämnden

1. Vi ställer oss mycket positiva till att både daglig verksamhet och träffpunkter ska vara tillgängliga på kvällstid. Vi har alla olika dygnsrytm och fungerar olika. Speciellt viktigt är det inom LSS. Där ska verksamhetens tillgänglighet både vad gäller daglig verksamhet och träffpunkter ska anpassas efter individen och inte tvärt om. Många står idag utan daglig verksamhet vilket är synnerligen olyckligt. Vår målsättning är att alla som vill ska ha möjligheten oavsett dygnsrytm. Vi måste alltid se till individens bästa och agera utifrån det. Vi ser även möjligheter med digital daglig verksamhet då vi tror att detta kan fungera för en del eller som komplement.

2. Hab-ersättningen har nu höjts från 65 kr till 95 kr (heldag), vilket är bra. Gäller retroaktivt från 1 januari. Precis som ni påtalar har allt blivit betydligt dyrare. Vi har inte diskuterat införandet av eventuell semesterersättning eftersom hab-ersättningen är en stimulansersättning och inte att betrakta som en traditionell lön.

3. Alla människor passar inte ihop med alla. Det viktigaste är att initialt göra en individuell bedömning, så att sammansättningen av individer i det olika verksamheterna fungerar tillsammans i grupp. Ingen ska behöva stå utanför på grund av vantrivsel. Det kan ju vara så att de som av denna anledningen väljer att sluta kanske fungerar och trivs bättre i en annan verksamhet. Ser dock inget hinder med att ha en separat verksamhet för dessa om behovet finns. Absolut behövs det fler verksamheter.

4. Det finns allt för få LSS-boenden vilket innebär orimligt långa väntetider. Detta är för SD helt oacceptabelt. Det planeras och byggs men inte i den takt som behövs för att täcka behovet som finns. Det är så otroligt viktigt att ha en bostad man trivs i och att uppleva gemenskap med andra på ens egna villkor.

Det finns sju planerade nybyggnationer av LSS-boende i närtid i form av gruppbostäder och BoDa, motsvarande drygt 40 lägenheter. Vi befarar att detta fortsatt kommer att vara för lite. Det är emellertid många faktorer att ta hänsyn till vid planering av nya boende. Placering med närhet till kommunikationsmedel, daglig verksamhet och tex matbutik. Vilken målgrupp som avses, det måste finnas ett boende som passar varje unik individ.

5. Budgeten är inte klar. Men det primära i nuläget är just det som nämnts och det som deltagarna själv undrar över: Fler LSS- bostäder samt hur vi ska få fler personer att delta i en daglig verksamhet. Skulle även vilja se ett ökat samarbete med vårdboenden i staden där många utav deltagarna/brukarna skulle bidra med mycket glädje för våra äldre.

Helen, f d deltagare på DV Media tillsammans med f d stadsministern Stefan Löfven.

Jenny Björklund Hansson
Vänsterpartiet

Gruppledare
Vänsterpartiet Helsingborg

1. Det låter som ett intressant koncept att testa träffpunkter eller DV på kvällstid för de som det passar bättre. Vi i Vänsterpartiet tycker att det är bra när de som deltar i verksamheten får vara med och utveckla den. Vänsterpartiet har även föreslagit att de som är verksamma inom Daglig verksamhet ska uppmärksammas vid 25 år i kommunen, på samma sätt som man gör med övriga kommunanställda.

2. Vänsterpartiet har tidigare drivit på för att kommunen skulle dela ut hela den statliga höjningen av habiliteringsersättningen. Nu ser vi att kommunen höjt den något, men vi ser fortfarande ett behov av en höjning. Vi har ännu inte diskuterat om semesterersättning är rätt väg att gå, men tar det med oss tillbaka till vår partiförening. Däremot vill vi gärna se en generell höjning.

3. Vänsterpartiet var kritiska till nedläggningen av hantverkshuset och jobb på sikt som just hade verksamheter för människor med psykisk ohälsa. Vi vill se en mångfald av verksamheter. Vi såg att olika grupper av människor kan ha olika behov i utformningen av verksamheter. Sen finns det ju människor med flera diagnoser som kanske både har LSS-behov men där det också finns psykisk ohälsa med i bilden och då måste verksamheterna vara lyhörda så att alla deltagare mår bra och känner sig trygga. Finns det ett ökat behov av en separat verksamhet så anser vi att förvaltningen bör se över den möjligheten.

4. I investeringsbudgeten som gäller för åren 2023-2028 finns det flera LSS-boenden på gång och det är vi glada för. Kommunen har stora planer på att bygga och det finns pengar avsatta. Däremot så är det ett problem att byggplanerna ofta överklagas av privatpersoner så att byggena blir försenade. Det är oerhört tråkigt då många drabbas av den långa väntan. Vänsterpartiet hade gärna sett en snabbare byggtakt.

5. För Vänsterpartiet är det en självklarhet att värna LSS som den frihets- och rättighetslagstiftning den är. Människor ska få den assistans de behöver. Den som behöver hjälp ska vara trygg i vetskapen om att assistansen finns där. Det ska finnas en mångfald av dagliga verksamheter och olika sorters boenden beroende på vilket stöd man behöver. Kön till att få en LSS-bostad måste byggas bort. I vård- och omsorgsnämndens internbudget anges hur mycket pengar som ska gå till daglig verksamhet, personlig assistans, LSS-boenden m.m. Vänsterpartiet är beredda att stärka budgeten t.ex. för att höja habiliteringsersättningen och säkra upp den personliga assistansen. Budgeten måste se till att uppfylla LSS som den rättighetslagstiftning det är.

LSS

VAL 2022

Frågorna till politikerna:

1. En del personer inom LSS efterfrågar verksamhet på kvällstid, både daglig verksamhet och/eller träffpunkt. Är det något ni kan tänka er? Många har problem med sömn och att komma upp på morgnarna.

2. Finns det några planer på att öka HAB-ersättningen? Allting blir dyrare. Kan ni också tänka er att införa semesterersättning inom LSS? Det finns i vissa kommuer.

3. Det behövs fler verksamheter. Dessutom har det kommit in fler psykiskt sjuka personer i verksamheterna som kan skapa oro och vantrivsel, en del deltagare/brukare väljer att sluta/gå ner i tid pga detta.

4. Det är kö till LSS-boenden. Finns det planer på att bygga fler? Väldigt många är isolerade och ensamma, det finns mycket psykisk ohälsa. Många skulle må bra av att få bo på ett boende där de kan få vänner och vara med på aktiviteter.

5. Hur ser man på utvecklingen inom LSS, vad vill man satsa på, hur är budgeten?

Lars Thunberg
Kristdemokraterna

Ordförande i Vård- och omsorgsnämnden

1. Vi vill gärna se över möjligheterna till mer flexibla tider för daglig verksamhet och träffpunkter och ser gärna ett bredare utbud av daglig verksamhet

2. Ja. Kristdemokraterna har under våren lagt ett förslag i vård- och omsorgsnämnden om att höja HAB-ersättningen. Beslutet vann bifall och den höjda ersättningen betalas nu ut retroaktivt från 1 januari 2022. Just nu finns inga planer på en semesterersättning.

3. Det pågår ett arbete inom vård- och omsorgsförvaltningen att utveckla den dagliga verksamheten. Kristdemokraterna vill arbeta för att skapa fler verksamheter med olika inriktning. Nämnden beslutade i mars 2022 att utreda möjligheten till så kallad Grön Omsorg med daglig verksamhet och LSS-boende utanför stadskärnan i lantlig miljö.

4. Flera planerade nya LSS-boenden har olyckligtvis försenats pga bl a överklaganden mm. Men nu öppnas ett nytt boende i Rydebäck i höst och nästa år sker inflyttning i ytterligare tre LSS-boenden. Kristdemokraterna vill bygga nya LSS-boenden kontinuerligt och följa behovet.

5. För Kristdemokraterna är frågan om LSS högaktuell. I riksdagen har KD drivit på och fått en riksdagsmajoritet med sig för flera förbättringar inom LSS. I Helsingborg har vi nyligen fått igenom en höjning av habiliteringsersättningen i daglig verksamhet och vi vill se ett bredare utbud av daglig verksamhet, att fler inom LSS kan få en meningsfull sysselsättning samt fler LSS-bostäder.

Sara Jonsson
Centerpartiet

Ersättare Vård- och omsorgsnämnden

1. Centerpartiet är ett liberalt parti som värnar om allas lika värde samt tron på människors förmåga att bestämma över sina liv och skapa sin egen framtid. I linje med detta så vill vi verka för att göra LSS verksamheter mer flexibla och individanpassade.

2. VON i Hbg fattade under maj ett beslut om höjd HAB-ersättning, retroaktivt från 1 januari

3. Det är av största vikt att LSS – verksamheterna diversifieras och anpassas efter individerna. Förhoppningsvis medför LOV till fler aktörer som erbjuder daglig verksamhet. Vi i Centerpartiet kommer att verka för former av ”grön omsorg”, såsom LSS-verksamhet ute på landsbygdsföretag. Där landsbygdsföretagen kan erbjuda praktiska sysslor inom odling och djurhållning, med en tydlig dagsrytm mm.

4. Ja Helsingborgs stad planerar att bygga 7 st LSS-boienden fram till 2030.

5. **Generellt från C:** LSS-lagen är en rättighetslag som ger personer med funktionsnedsättningar möjlighet att ha en fungerande vardag hemmet och att delta i samhällslivet, fritidsaktiviteter, ha ett arbete eller studera. Under åren 2014–2018 skedde en rad försämringar för personer som behöver personlig assistans.Vi vill gå tillbaka till det som är ursprungstanken med LSS – att ge personer med funktionsnedsättning rätten att leva som alla andra. Staten måste ta hela ansvaret för den personliga assistansen samtidigt som Försäkringskassan behöver få mer och bättre kompentens. I en överenskommelse med regeringen som slöts 2019 var vi pådrivande i att få till den lagändring som nu genomförts om att andning och sondmatning är grundläggande behov.
Vi stödjer de förslag om stärkt rätt till personlig assistans som presenterades i en utredning våren 2021.

Skapa bättre möjligheter på arbetsmarknaden: Det ska också vara enkelt att anställa en person med funktionsnedsättning. Ett av de viktigaste sätten handlar om att sänka kostnaderna för att anställa. De som har så omfattande funktionsnedsättningar att de inte kan jobba ska ha rätt till samhällslön, exempelvis genom sänkta arbetsgivaravgifter.
Lokalt C: Vi vill satsa på större variation i dagliga verksamheten. Där är ”grön omsorg” viktig att t ex kunna erbjuda daglig verksamhet på landsbygdsföretag.

Tänk som en zebra

Pernilla Gormélius

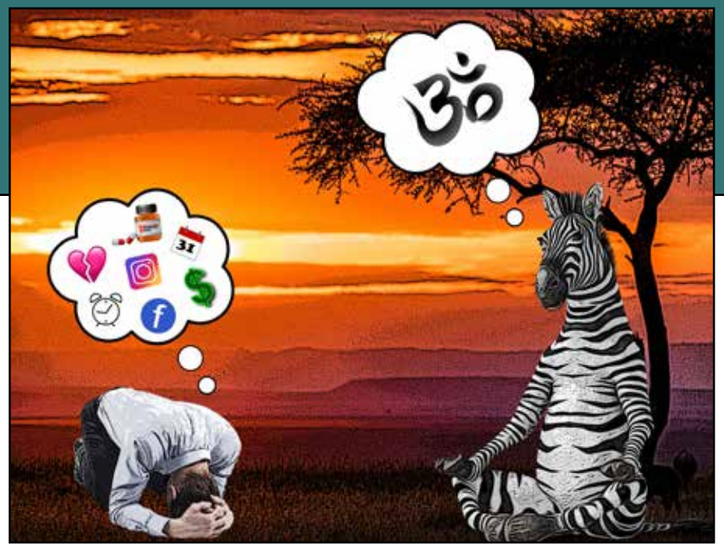

Bild: Pernilla Gormélius

STRESS:

Someone
Trying to
Repair
Every
Situation
Solo

Lyssna på artikeln här

Det är inte stress som dödar oss,
det är vår reaktion på den.
Hans Selye

Ibland är vi inte medvetna om hur stressade vi är. Men tänk efter, hann du dricka ditt kaffe idag? Sprang du till bussen? Tänker du fortfarande på hur jobbig förra veckan var? Känner du dig tung vid bara tanken av att kanske nästa vecka blir likadan?

Både du och jag har en checklista att kolla varje dag. Det är del av livet ju. Men hur vi möter den listan, och hur vi bär den med oss i vardagen spelar en stor roll.

Ibland bär vi på t.o.m. på grejer som redan är fixade. Varför gör vi så här? Det är inte konstigt att människor är utbrända till höger och vänster. Barn i skola såväl som chefer i toppositioner. Men det är inte stressen som tar kål på oss, utan vår reaktion på den. Men djuren ligger före oss. De är närvarande. Zebror får inte magsår som vi. Se det framför dig.

På en vacker savann står en zebra och betar gräs. Inte långt ifrån kommer ett lejon springande för att få sin lunch, men zebran reagerar fort och flyr. Med lejonet i hälarna ser zebran en liten ravin som den lyckas hoppa över. Lejonet klarar däremot inte det och får vända om med oförrättat ärende. Då lejonet nu är borta återgår zebran till att käka gräs och njuta.

Föreställ dig nu att det är du som står på den där savannen. Du njuter av den vackra solnedgången. Men plötsligt kommer det där lejonet från ingenstans, och du får fly illa kvickt. Du hoppar över ravinen och klarar dig undan det hungriga lejonet. Du är säker nu. Faran är borta. Eller?

Nej. Vi människor går tillbaka till ravinen, tittar ner i djupet och grubblar saker som ”Tänk om lejonet hade fångat mig.” ” Om jag hade fallit ner här, hade jag dött då?” ”Hade jag svultit ihjäl?” Och där stannar vi… ibland på tok för länge och fantiserar upp våra mardrömmar och fasor.

Lejonet är utom räckhåll, men du bär med dig det i tankarna. Du blev påkörd, och så fort du ser en bil tänker du tillbaks på hur det skulle gått för dina barn att växa upp utan en pappa. Du fick sparken, och varenda gång du söker ett nytt jobb ororar du dig för det där samtalet med chefen. När du återupplever händelsen i ditt huvud, så sätts kroppen i kamp- eller flyktläge igen. Det är en av orsakerna till att sjukskrivna och arbetslösa personer ofta bär på skadlig stress. Du sväljer gift. Kroppen påminns om din reaktion till händelsen och autonoma nervsystemet aktiveras, som när du faktiskt blev påkörd av bilen eller fick sparken.

Människor behöver släppa det som hänt och gå vidare med nya tankemönster, annars sätter vi krokben för oss själva. Tänk på zebran. Njut av solnedgången igen. Du klarade ju dig. Du lever här och nu. Allt annat är utom kontroll och inget vi kan påverka. Men du kan påverka hur du ser på dig själv, och komma ihåg att du är värd mer än din checklista.

Stress kan definieras som ett tillstånd orsakat av akut eller kronisk obalans mellan belastningar och resurser. Därför är det väldigt viktigt att få den återhämtning just du behöver. Tänk på att en bil inte kan köra på tom tank.

Magsår, sömnproblem, en känsla av meningslöshet, ett sämre minne och total utmattning är olika symptom. Ibland tar självförtroendet en smäll också, vi påverkas alla individuellt. Men förutom att prata med en god och klok vän/närstående finns det en del lösningar du kan prova och se vad som passar dig bäst.

Det är bra att sätta ord på exakt vad och när du känner dig stressad. Kognitiv beteende terapi (KBT) är en behandlingsmetod som kan hjälpa dig att minska din stress. Du lär dig att hitta och förändra dina mönster som orsakar stress, och hitta strategier för att undvika stress.

Man kan också göra andningsövningar, eller ta en kalldusch som får oss att utsöndra endorfiner vilket sänker våra stressnivåer. När det kalla vattnet kyler ner kroppen får blodcirkulationen och syresättningen en rejäl skjuts. Ställ ett alarm som påminner dig att dricka vatten. Förlust av vätska i kroppen resulterar i ökad produktion av stresshormoner. Enligt flera studier finns det en koppling mellan uttorkning, koncentrationssvårigheter och ett sämre minne. Vi bör dricka ungefär 2 liter vatten om dagen. Medicinsk qiqong och meditation är också två starka metoder som är bra mot stress.

Balansering av känslor och återhämtning är några av de viktigaste sakerna att ha i åtanke. Och när en person lyckas med en positiv förändring för det ofta med sig flera, precis som dominobrickor.

Hur ser *din* återhämtning ut?

För mig personligen har styrketräning, djupandning och boxning minskat mitt inre tryck. Fysisk aktivitet stärker ju inte bara hjärtat och blodcirkulationen, det är oumbärligt för din mentala hälsa. Fysisk aktivitet ökar ditt immunförsvar och kan även minska fysisk smärta. I en studie av Björnebekk visade det sig att träning stimulerar tillväxten av nya hjärnceller. Omega 3 stöttar både hjärnans och hjärtats funktion. Någon dag kanske du tar trappan istället för hissen. För små steg är fortfarande steg framåt. Det är oftast de som tar små steg, ett steg i taget, som kommer längst. Och ta det i din takt. Stressa inte över din återhämtning eller något annat för den delen. Tänk som en zebra.

Att oroa sig är att betala en skuld man inte har.

Mark Twain

H22

Några bilder från H22-sommaren med bl a robotar, återvinningstivoli, teknik, konst och ostindiefararen Götheborg. Och så Korv-Olle och sol!

Bilder: DV Media

Ovan: Det var ett stort intresse för ostindiefararen Götheborg vilket märktes då skeppet ankom till Helsingborg.

Vänster: Det ser nästan ut som om det är Black Pearl med Jack Sparrow som seglar in i hamnen.

Nedan: Det gamla möter det nya.

Nedan vänster: Akterspegeln på skeppet.

Lite om **Kaffe**

”En etiopisk fåraherde lade märke till att hans får blev väldigt energiska efter att ha ätit en röd frukt från en grupp lågväxande träd. De blev så energiska att de började dansa. Herden provade själv frukten och började snart dansa med fåren.”

Detta är en del av en av de många myterna som finns om kaffets ursprung. Denna versionen är från 900-talet, i en annan version var det på 500-talet. Att det är många myter kan man förstå eftersom kaffe är en av världens mest älskade drycker.

Kaffets historia sträcker sig långt tillbaka i tiden, hur långt beror på olika källor och myter. Det började nån gång på 500-talet i Östafrikanska högländerna, Etiopien, där där man upptäckte att bären som växte vilt på träd/buskar visade sig ha en uppiggande effekt. Bären och bladen plockades av etioperna som åt dem råa eller torkade. Man kunde också lägga bönorna i vatten och dricka eller blanda dem med djurfett för att äta på långturer.

Växten nämns för första gången i skriftliga källor på 1000-talet av den persiske läkaren och filosofen Ibn Sina. Från Etiopien hämtades kaffebönan till den Arabiska halvön, och den första säkra dokumentationen av kaffeträdet och att dricka kaffe kommer från Jemen på den Arabiska halvön på 1500-talet. Det var kring staden Mocka man började odla, rosta, mala och koka bönorna.

Namnet kaffe är arabiskt och kallas där vanligen för qahwa. Ordet bunn som härstammar från etiopiska språk används också. I Europa ersattes ”hw” med ”f”.

Kaffedrickandet blev populärt och spreds med det osmanska väldet till hela Mellanöstern, Turkiet och Nordafrika. Redan då var den kontroversiell, på grund av dess stimulerande egenskaper förbjöds den 1511 av ortodoxa imamer. Detsamma hände i Kairo 1532 varpå kaffehus och lager förstördes. I Istanbul fanns det kaffehus i mitten på 1500-talet.

Till Europa kom kaffet dels genom handel, främst med Venedig där det första europeiska kaffehuset grundades år 1600 då påven efter diskussioner tillät drycken. Dels på grund av att det Osmanska riket spred sig upp över Balkan, och när deras belägring av Wien 1683 misslyckades lämnades flera hundra kilo kaffe kvar. Det var första gången kaffet kom till centraleuropa. Under lång tid var det bara de rika som hade råd med kaffe, ett halvt kilo kunde kosta en årslön för en bonde.

Jemeniterna levde bra på sin kaffeproduktion, och eftersom de hade monopol på kaffet var de mycket noga med att ingen skulle kunna få tag på plantorna. På 1600-talet förlorade de dock sitt monopol. Europeiska handelskompanier grundade egna kaffeplantager; britterna på Ceylon (Sri Lanka) och holländarna i Indonesien, främst Java. Senare också i Västindien och norra Sydamerika, och detta bidrog till handeln med slavar.

I Europa blev kaffehusen viktiga mötesplatser för intellektuella och studenter, och var en viktig del i spridningen av upplysningens idéer. I England fanns det år 1675 över 3000 kaffehus vilket inte uppskattades av kungen som försökte stänga ner dem, dock utan framgång.

En intressant sak är att holländaren Pieter van der Broeckes redan 1616 fick med sig ett par

Källor: **Kaffeguide.se** **bki-kaffe.se** **Sverigesradio.se** **Wikipedia** **Populärhistoria.se** **Beansincup.se**

Hur hälsosamt är det egentligen?

Flera studier visar att män som dricker mer än 6 koppar kaffe varje dag hade ***60 % mindre risk att få prostatacancer,*** för kvinnors del visade det att om man drack ett par koppar om dan fanns en ***mindre risk för kvinnor att få återfall i bröstcancer.*** Även för ***hudcancer minskades risken.*** Kaffe kan även ge ett ***skydd mot Parkinson, diabetes typ 2 och leversjukdomar*** men för att få dessa tillgångar gäller det att dricka i måttliga mängder, gränsen vid ett dagligt intag är 400 mg coffein som motsvarar 5 koppar om dagen. Ytterligare effekter är att kaffe kan ***motverka depression, förlänga livet, öka fettförbränningen och minska risken för hjärt- och kärlsjukdomar.***

Rebecca Sundgren

Lyssna på artikeln här

plantor från Mocka i Jemen hem till Amsterdam. Nästan 80 % av allt kaffe som produceras idag härstammar från dessa plantor.

Till Sverige kom kaffet först 1685 då 425 gram kom från Amsterdam. Till en början såldes kaffe bara på apotek då det ansågs lindra och bota sjukdomar. Det var först när Karl XII kom hem från Turkiet 1715 som kaffet fick sitt genombrott. Han hade druckit kaffe under sin tid i Turkiet, och han tyckte mycket om drycken. Tio år senare hade Stockholm ett femtontal kaffehus för att ett par decennier senare ha ökat till ett femtiotal.

Även i Sverige var det debatt om för- och nackdelar med kaffet. Den berömde botanikern Carl Von Linné varnade för dryckens hälsofarliga egenskaper då han anmärkte med orden ”den synes pigga upp de slöa och gör de skärpa dumma, men genom att uttorka hjärnan och nervsystemet försvagas kroppen och får tidig ålderdom”. Denna debatt ledde faktiskt till att kaffet förbjöds i Sverige flera gånger genom överflödsförordningarna. Orsaken till detta var att gynna konsumtionen för att inte lägga onödiga pengar på importer från utlandet.

Men efter det sista förbudet 1823 kom kaffet på bred front. De dåvarande kaffehusen som fungerat som herrklubbar fick ge plats åt så kallade schweizerier där även damer var välkomna. I den vevan började också kaffet serveras med söta bakverk. Namnet kommer av att många av dessa ställen öppnades av schweiziska invandrare som var skickligare konditorer än de svenska.

Detta väckte följdaktigen avund och missnöje hos de svenska sockerbagarna.

Kaffeodlingarna utökades ständigt i världen, även i kolonierna i Afrika. Detta ledde till att kaffet i slutet av 1800-talet blivit en allemansvara som även arbetarklassen hade råd med. Ett stadigt ökat kaffedrickande ledde till att kaffet omkring år 1900 kunde betraktas som svensk nationaldryck. Då hade kaffeimporten ökat från ca 12 000 ton år 1881 till 37 000 ton år 1913. Kaffet hade också bidragit till att minska den stora förbrukningen av alkohol som dracks från morgon till kväll, en vana från medeltiden.

Från 1920-talet till 1960-talet fanns det i varenda stad i hela Sverige, från stor stad till liten by en mängd olika kaffeställen för alla typer av människor. Det var allt från lyxiga konditorier till enkla fik, musikkaféer och hamnarbetarfik. Detta dog till stor del ut på 1960-talet då tv:n kom och man tillbringade kvällarna hemma istället med tv-kannan på soffbordet. Det var i den vevan bryggkaffet började ersätta kokkaffet.

På 90-talet kom en våg av amerikanskinspirerade kafékedjor som öppnade i de större städerna. Espresso, caffé latte och cappuccino som egentligen kom från Italien, där espressomaskinen uppfunnits redan i början av 1900-talet, kom till Sverige via USA, inspirerat av tv-serier och filmer där var och varannan sprang runt med en pappmugg takeaway-kaffe.

På sistone har det gått ännu ett par steg längre med trendmedvetna kaffefantaster, baristatävlingar, avsmakningar, mikrorosterier och dyra specialblandningar.

Idag är kaffe den vanligaste drogen i världen. 400 miljarder koppar dricks varje år! Finland har länge toppat listan med 12 kg per person och år. Sverige har efter att ha legat tvåa ett antal år halkat ner på en sjätteplats med 8,2 kg per person och år, omsprungna av Norge, Island, Danmark och Nederländerna.

Bilder: Creative commons

Brandkåren
- från då till nu

Idag är brandkåren så självklar att vi knappast kan föreställa oss ett samhälle utan brandkår. Och idag har vi också stora möjligheter att förebygga eldsvådor genom byggnadsregler, utbildningar, brandutrustning, materialval, ja, på många sätt. Så situationen idag är helt annorlunda än förr då invånarna var omgivna av brandfarliga material och eld användes till det mesta. Dock finns det numera många nya brandrisker att handskas med.

I denna artikel går vi tillbaka i tiden och tittar på hur brandkåren utvecklats i Helsingborg till vad den är idag. (En kompletterande artikel om bränder i Helsingborg finns på sista uppslaget.)

Under medeltiden bodde helsingborgarna tätt i en gyttrig miljö. Man använde eld till det mesta; belysning, uppvärmning, matlagning och andra verksamheter. Trähus, förråd, skjul och halmtak gjorde att uppkomna bränder spreds explosionsartat och delar eller vid några tillfällen hela staden brann upp. Det finns dokumenterat och hände ett flertal gånger framför allt under 1400- och 1500-talet. Mellan 1418 och 1452 brann staden tre gånger, inklusive krig, så det var hårda tider för helsingborgarna på den tiden.

Dock kunde man både hantera och släcka bränder, men började det brinna och elden riskerade att spridas så alarmerades både närboende och övriga invånare. Dessa var skyldiga att medverka med den kunskap och utrustning som fanns, det var brandförbyggande bestämmelser som fanns redan på medeltiden. Alla husägare hade olika uppgifter vid brand, de skulle också hålla brandstegar, brandhakar och läderämbar. Men det var en hel del motvilja då man var tvingad till detta. Utyckningarna gick inte direkt på räls på den tiden…

Detta fungerade som stadens brandförsvar ända till 1682. Då tillsatte man fyra brandmästare som fick ansvar för stadens brandskydd. En större handkraftspruta köptes in 1729, Helsingborgs första, och man utsåg ansvariga för sprutans skötsel och användning. En skomakare skulle hålla läderslangen i fullgott skick. Detta missköttes dock, den kasserades 1741 och först 1767 fick man en ny

Lyssna på artikeln här

tillsammans med annan utrustning. I den vevan anställdes också ”Brand-Waktkarlar” som skulle varna invånarna när en brand riskerade att sprida sig samt bekämpa branden med alla till buds stående medel, både egna och andras; sprutor, läderspannar, vattenkar, stegar, brandhakar, svabbar och andra lämpliga redskap. De fick även befogenheter att arrestera ”rackare” och personer som hanterade eld ovarsamt.

Detta berodde på att just 1767 fick Helsingborg sin första brandordning. Den gick ut på att invånarnas yrkeskunnighet skulle utnyttjas vid släckningsarbetet. Brandsprutan skulle till exempel kopparslagarna sköta då den var gjord av koppar. Färjemännen, som var vana att ro, ansågs bäst lämpade att sköta pumpningen.

Den allmänna brandkåren bildades 1828, då staden fick en förnyad ”nådig brandordning och släckstyrka” av Kungl. Maj:t. Styrkan innehöll också en bärgningskår på 27 man samt stadsvaktens 12 personer.

Sex år senare, 1834, bildades även en frivillig brandkår, ”Frivilliga Brandcorpset” som med egna medel anskaffade redskap och utrustning. Man samlade också ihop pengar i en kassa till änkor och andra drabbade. Kännetecknet var s. k. brandkårsbrickor som medlemmarna bar. Uniformer fick man först 1861. Det året förändrade och förstärkte man stadens egen brandorganisation, och man verkade ihop med den frivilliga styrkan fram till 1895 då denna avskaffades. Den frivilliga brandkåren kände sig dock orättvist behandlade och överkörda.

Det behövdes många män till brandbekämpningen; då en ny handpump med större kapacitet inköptes från England 1860. Det krävdes inte så lite manskap för handhavandet; tre lag på 8 personer som fick turas om att pumpa (det var tungt) och ett befäl, så 25 personer totalt!

Eftersom släckstyrkans kapacitet inte var tillräcklig så anställde man 1892 en brandchef på heltid samt personal som skulle sköta den nyinköpta ångsprutan.

Till vänster: Handpumpen från 1860, Frivilliga Brandkårens uniform likaså.
Nedan: Ångsprutan från 1892.
Understr: Ångsprutan i aktion i en övning på Gröningen.

Källor: Helsingborgs Brandkårsmuseum
Bilder: DV Media, Stadsarkivet

Staden växte också väldigt mycket under denna tid. Och den förste april 1895 fick till slut staden en fast brandkår som ett par år senare, 1897, blev placerad i det då nybyggda Rådhuset, som på grund av detta i folkmun kallades för ”Brännkyrka.” Brandsoldaternas lön var 60 kronor i månaden. Fridagar förekom inte, utan man fick begära permission vid varje tillfälle.

Till en början lånade man hästar, men redan hösten 1895 inköptes hästarna Romeo, Julia och ”Slynan”! Och det tog lite tid med en utryckning, hästar skulle hämtas bakom rådhuset, vagnar rullas ut på rännor över trapporna, brandmännen, som inte fanns på logementet och bodde i närheten skulle kallas in, ja, det kunde ta 20 minuter innan man kom iväg. (Idag är det 90 sekunder som gäller! Men det kallas fortfarande för ”anspänningstid” med innebörden att spänna för hästarna.) Klagomål på omständigheterna i Rådhuset började redan 1907, men det var först 1941 som den nya brandstationen på Söder stod klar.

Ovan: Detaljer av ångsprutan, tekniska konstverk!

Vänster: Helsingborgs och även en av Sveriges första brandbilar.

Tekniken gjorde sitt inträde 1915 då man köpte in en motordriven brandbil av märket Scania Vabis. Den hade elstart och solida gummidäck, och toppfarten var ca 50 km/tim på slät väg. Den hade också en kraftig pump med kapaciteten 900 liter/minuten och drevs av motorn, samt en handvevad utskjutbar trästege som nådde 4 våningar. Denna krävde 4 man plus befäl, man var tvungen att ta ner den från bilen först. Detta var faktiskt bra, då de flesta gatuhusen hade en stor port mot gatan. Då kunde stegen rullas in till gårdshusen som inte var tillgängliga från gatan. När man i modern tid testat denna stege tog det över tio minuter att få den klar att användas. Då det begav sig kanske det bara tog tre minuter då man var tränad och van.

Samma år, 1915, inkorporerades Råå med sin tämligen nybyggda brandstation och Ramlösa i staden, och detta krävde större bemanning och nya fordon. De följande decennierna fortsatte anskaffningen av maskinstegar, tankbilar, rökdykarapparater och andra tekniska innovationer. Brandmännens utbildning blev också bättre.

Till sist så fick som nämnts Helsingborg sin efterlängtade brandstation. 1941 flyttar man in i stationen på söder. Man fick moderna utrymmen byggda för uppdraget, och bättre övnings- och insatsmöjligheter. Stationen var i bruk ända till 2015, då ”Station City” några hundra meter söderut ersatte de då 74-åriga lokalerna. Det hade också under tiden byggts ytterligare en station på Berga 1977 samt en i Bårslöv 2003. Stationerna har olika kompetenser, t ex räddningsdykare, kemspecialister och/eller utbildningar.

Dåtid och nutid; Ångsprutan från 1892 med nybyggda modulhus i bakgrunden.

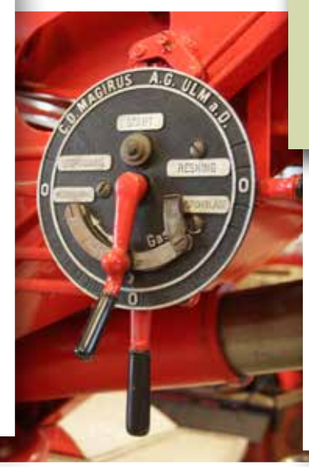
När kriget tagit slut 1945 började samhället förändras i allt snabbare takt, och moderniseringen tog fart. Året innan, 1944, hade Sverige fått sin första brandlag, och denna följdes snart av nya 1962 och 1974. 1986 ersattes den av räddningstjänstlagen för att 2004 ersättas av ”Skydd mot olyckor”. Man lade numera större vikt vid den förebyggande verksamheten då riskerna för större bränder och olyckor hade ökat. Idag ligger verksamhetens tyngdpunkt på skyddet mot olyckor.

2015 bildades det som finns idag, ”Räddningstjänsten Skåne nordväst” (RSNV), ett räddningstjänstförbund. Där ingår Helsingborg, Ängelholm, Örkelljunga samt Bjuv. I dessa kommuner finns både hel- och deltidsverksamheter.

RSNV omfattar ca 217 000 invånare idag, och man agerar över en yta på 1202 km2. Det finns 4 heltidsstationer, 5 deltidsstationer samt RSNV-värn. Den operativa personalen uppgår till 110 heltidsanställda, 105 deltidsanställda och 60 administrativ och övrig personal, totalt ca 275 personer.

Detaljer från Brandkårsmuséet: Rökdykarhjälmar, manöversystem till steglift samt diverse hjälmar.

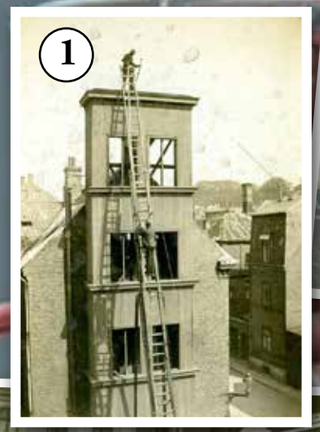

Hjalmar Andersson, Helsingborgs första brandchef mellan 1892 och 1905.

Helsingborgs första brandchef var gymnastikläraren Hjalmar Andersson, 1843-1916. Det var en färgstark profil som var krigsveteran från nordamerikanska inbördeskriget på 1860-talet. Där hade han snabbt avancerat till officer och 21 år gammal ledde han ett kompani i strid. En kula i låret stoppade honom tillfälligt, men han var snart tillbaka på fältet. När skadan slogs upp igen flyttade han tillbaka till Sverige. Han fick flera utmärkelser för sin tapperhet, både i USA och i Sverige. Han tjänstgjorde först vid ett svenskt regemente, men utbildade sig senare till gymnastiklärare. 1876, 33 år gammal, började han som lärare i ”militäröfningar, gymnastik och vapenföring” vid Högre allmänna läroverket i Helsingborg. Han hade god hand med eleverna som såg upp till honom trots hård disciplin. Året efter utsågs han till befälhavare för Nordvestra Skånes frivilliga skarpskytteförening. Tillsammans med sin hustru deltog han flitigt i sällskapslivet. Han satt bl.a. med i teaterstyrelsen, var frimurare och medlem i ordenssällskapet I.V.V.

År 1892 accepterade Andersson att bli chef för stadens nyinrättade brandkår, en uppgift som tidigare varit Frivilliga brandkårens. I den lilla staden blev ”majoren”, hjältesoldaten från det amerikanska inbördeskriget, högt beundrad men också litet fruktad för sin obändiga viljestyrka och beslutsamhet på chefsposten i brandkåren.

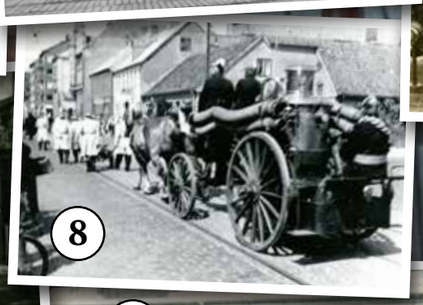

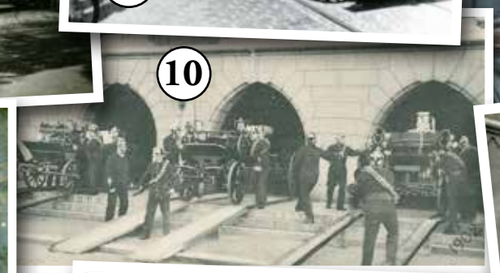

Se bilderna i sin helhet från detta uppslag här.

1. Övningstorn i början av 1900-talet
2. Brandstation på Rådhustorget
3. Brandvagn för häst
4. Första bilen
5. Rådhustorget 40-tal
6. Brandchef Otto Sandwall
7. Rådhustorget igen
8. Hästvagn Södergatan
9. Kortspel i Rådhusets källare
10. Utryckning 1902 (Rådhuset)
11. Stegövning Rådhuset
12. I Svalöv, ångsprutan fick tas med tåg
13. I full galopp
14. Stegövning Rådhuset
15. Rådhuset första våningen
16. Övning på dåvarande Gröningen
17. Branden i Södra Hamnen 1946
18. Brandkårsrevyn 1944
19. Råå brandstation
20. Danska brigaden, återresa två dar efter freden
21. Brand på färjan Kärnan
22. Berga brandstation, 80-talet
23. Brandbilar 1925
24. Larssons vattengrupp
25. Utanför stationen på Gåsebäck, 40-tal
26. Stegvagn modell äldre

Chris Bergström

Bokrecensioner

Lyssna på artikeln här

”Mina ben viker sig och jag famlar efter den vita snuttefilten med rosa ränder. Snabbt kastar jag den över hennes nackparti. Puh... nu syns det inte längre. Mitt barn har inte Downs syndrom, det ser jag klart. Men så lyfter jag på filten, nu syns det igen. En bra stund stod jag så. Filt av, filt på. Downs syndrom, inte Downs syndrom. Jag tänker på barnmorskans ord: När jag tog emot er flicka kände jag att hon har ovanligt mycket nackskinn.”

Föräldrarna hinner inte smälta beskedet om denna diagnos innan nästa sak kommer upp. Deras lilla bebis behöver genomgå en operation, endast 6 månader gammal.

Det här är Jessicas (mammans) berättelse, och tankar och känslor om Hedvig och Downs syndrom. Nu är Hedvig stor, men det var ingen självklar tanke för Jessica att det skulle bli så. Den lilla babyn fick gå igenom en del och föräldrarna hade mycket oro. BVC-sköterskor och läkare ville inte lyssna på föräldrarna och det var en kamp att få sjukvårdspersonalen att lyssna.

Med värme, rädsla och förtvivlan berättar Jessica om den första tiden med Hedvig. Här finns även sidor som förklarar vad Downs Syndrom är/innebär. Jag själv lärde mig själv något nytt under tiden jag läste boken.

Jag behöver Hedvig är en tunn men gripande bok med många känslor och tankar. Det är en viktig bok för att det tar upp ett ämne som många inte vet så mycket om, vad det faktiskt kan innebära. Och ingen som har Downs syndrom fungerar likadant, om du känner en person med diagnosen så vet du inte hur alla med samma diagnos fungerar. Alla är unika.

Titel: Jag behöver Hedvig (2021)
Sidor: 128
Författare: Jessica Roos Rahmquist

Titel: Ett CP-bra liv (2011) Sidor: 217
Författare: Jonas Helgesson

Vad är ett bra liv? Kan man leva ett bra liv även om man är allvarligt CP-skadad? Kan man må bra även om man inte är vad samhället kallar frisk?

Jonas Helgesson, som mot alla odds har blivit succéförfattare och egen företagare, delar med sig av viktiga saker som han har lärt sig som handikappad, golfare, student, gift, ståuppare och föreläsare. Han berättar om sin träning inför att bestiga Kebnekaise, om varför han vill arbeta med människor och inte följa alla välvilliga råd som går ut på att han borde arbeta med datorer, om sitt livs allra bästa dag, om hur det är att starta eget och om varför han inte tror att man måste vara Ernst Kirchsteiger för att bli en lycklig människa.

En bok av och om mannen som blev dömd av läkare till ett liv i rullstol och utan talspråk. Så fel de hade! Men det är tack vare envishet och en stöttande och kärleksfull familj.

Här skriver Jonas om hur han kommit dit han är nu, om sina föreläsningar, fördomar han stöter på men också om sina vänner och familj. Han ställer också frågor till oss att fundera på i våra liv. Boken är som han själv säger en motivationsbok men ändå inte.

Jonas bjuder också mycket på sig själv (han är ju ståuppkomiker) och berättar om missförstånd, han vrider på intressanta hypoteser, fördomar och myter.

Jag har under läsningen skrivit ner en del av hans citat som jag tyckte extra mycket om. Ett av dem är: ”Ibland blir det inte som man har tänkt sig - ibland blir det bättre.”

Bilder: Pixabay

Lyssna på artikeln här

Rebecca Sundgren

Diskriminering

Jag tycker att diskriminering är ett stort problem som vi har här i Sverige och även i hela världen. Det känns som att det inte finns plats för allas lika värde. Det kan handla om allt ifrån hudfärg, ålder, funktionsnedsättning, religion, sexuella läggningar och mycket mer. Diskriminering finns överallt, både hos barn och vuxna.

Jag har alltid undrat vad som det är som har gjort att folk blir så hatiska? Att det blivit så svårt att respektera människor utan att slå ner på svagheter, hur man ser ut och hur man gör. Det gör mig ganska ledsen att det blivit så.

I politiken pratas det om diskriminering, om allas lika värde, men jag ser inte att det händer något. Och vissa politiker uttalar sig diskriminerande i andra sammanhang än de officiella.

Det finns en diskrimineringslag som gäller alla, men anmäls inte brottet kan inget göras. Man vet inte eller tror inte att det går att göra något, det kan vara svårt att bevisa etc. Så massor av folk diskrimineras ändå dagligen i Sverige på olika sätt.

Jag har själv erfarenheter av detta från när jag gick i skolan. Jag blev diskriminerad i skolan, även av lärare. Det var så illa att jag mådde psykiskt dåligt och grät varje dag både innan jag gick dit och när jag gick hem. Man påpekade hur värdelös jag är, jag har ingen framtid och mycket mer.

Diskriminering är omänskligt. Varför diskriminerar man andra? Detta är vad jag tror.

Hudfärg, ålder, funktionsnedsättning, religion, sexuell läggning - listan är lång på saker människor diskrimineras för. Och varför diskriminerar man? Jag tror att det finns många orsaker; osäkerhet, rädsla (kanske för att utsättas själv), dåligt självförtroende - att trycka ner andra då man mår bättre av att andra har det sämre, förutfattade meningar, att man tror att alla från t ex ett land beter sig på ett visst sätt.

Jag önskar att jag kunde göra mer skillnad så att alla respekterade alla, att alla diskriminerade kunde slippa oro och utsatthet. Att regnet ska försvinna och solen komma fram.

Lyssna på artikeln här

Hänt, känt, glömt och gömt ur Helsingborgs historia

Källa: Helsingborgs stadslexikon

Chris Bergström

Carl Ingelsson

Numera är det tack och lov sällan det sker några större bränder, och då menar jag mer än ett eller ett par hus. Det kan vi tacka en fantastisk brandkår och teknikens utveckling för. Men Helsingborg har i sin historia haft sin del av förödande bränder som ödelagt hela eller delar av staden. För som alla städer förr i tiden var Helsingborg en trästad med halmtak och ved användes till värme och lyse, och började det brinna nånstans så spred det sig snabbt. Även krig var orsak till ett flertal bränder. Så redan under medeltiden krävdes regler för skydd mot ”vådeld”, bestämmelser som kan härledas till Skånelagen från 1200-talet. Vi tar en kort titt på bränder som härjat Helsingborg genom tiderna.

Det tidigaste man vet att Helsingborg har drabbats av eldsvådor kommer från utgrävningar i kvarteret Thor, där man kan se att det brunnit ett flertal gånger under **1200- och 1300-talet**. Senare uppgifter kommer från Vadstenaklosterets diarium. Enligt det ska det ha skett **1418, 1440, 1452, 1535 och 1581.** De få uppgifterna som finns berättar att ”*Hela staden Helsingborg tillika med slottet och kyrkorna, utom klostret nedbrann*” vid branden **1418**. Om stadsbranden **1440** står att ”*Mariakyrkan skadades svårt*”. Vad krig beträffar så är det krigen mellan Sverige och Danmark som ställer till det. När svenska kungen Karl Knutsson gjorde sitt vinterfälttåg mot Danmark **1452** så avdelades en styrka för att förstöra staden, men hur förstörd den blev vet man inte. Så tre stadsbränder på 34 år inklusive krig, det var hårda tider för Helsingborgarna. Sen dröjde det till **1535** till nästa stadsbrand, enligt Mogens Madsens danska kungaserier hade ”*nedbrunnit en stor del av Helsingborg stad*”.

Det finns förmodligen många orsaker till bränderna, men efter branden **1581** förbjöds helsingborgarna av kungen att använda halmtak på husen. Detta verkade dock helsingborgarna tagit lätt på, kraven återkom **1587** med löfte om viss skattefrihet för den som följde uppmaningen.

Sen är det ett glapp på nästan 250 år i rapporteringen, men givetvis har det ju brunnit, men förhoppningsvis inga stadsbränder. Det var olika brandskyddsföreskrifter, byggnadslagar, insatsberedskap mm som diskuterades och infördes under dessa sekler. Och staden fick i alla fall både en brand- och byggnadsförordning **1828**, med krav på rakare gator, obrännbara tak och man underströk vikten av obrännbart byggmaterial.

Nästa brand hände **1851** då sjutton hus på Stattena eldhärjades, ett 80-tal personer ställdes på bar backe. **1868** brann gamla Hamilton House ned, det var många och ovärderliga kulturskatter som försvann. I april **1892** var det en stor brand i valskvarnen som inte kunde begränsas förrän ett extratåg med ångspruta och personal anlände från Landskrona. Ett par bränder i Thomées brädgård **1902** och i Fosfaten **1918** ledde till en diskussion om lämpligheten i att ha stora och brandfarliga industrier i stadens inre områden.

Hamnen har varit drabbad flera gånger av brand, först **1922** då Södra hamnen brann. Sen kan man säga att andra världskriget inleddes av ”*Den stora smällen*” när Gasverket exploderade **1939**. Och ett år efter krigets slut, i maj **1946** drabbades Helsingborg Hamn av sin ”*under modern tid mest omfattande brand*”, även den i Södra hamnen. Ett helt kvarter av sammanbundna hamnmagasin med både värdefulla och explosiva varor eldhärjades, brandmännen möttes av en 70 meter bred eldfront.

Sen har det varit ytterligare bränder, bl a brann färjan Kärnan 1952, men utrymmet tillåter tyvärr inte mer text. Men tack och lov för att brandkåren finns!

Kolla: www.dvmedia.se

Se kompletterande material här.

Bilder och tidningsurklipp från branden i Södra hamnen 1946

Bilder: DV Media, Stadsarkivet

Bilder: Erik Gustafsson

Magic hour

Rough reality

Lyssna på Tänkvärt här

Tänkvärt

Den allmänna opinionen kan bara existera där inga idéer finns.

Oscar Wilde

Den amerikan som upptäckte Columbus gjorde en ledsam upptäckt.

Georg Christoph Lichtenberg

Nationalism är en barnsjukdom. Den är mänsklighetens mässling.

Albert Einstein